

PAPER DETAILS

TITLE: Yapay Zekâ Ile Üretilen Metinlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisine Yönelik Kullanılabilirliği: ChatGPT-3.5 Örneği

AUTHORS: Tuba Nur Kati,Ugur Can

PAGES: 538-569

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3641907>

Usability of Texts Generated by Artificial Intelligence for Reading Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language: The Example of ChatGPT-3.5

Tuba Nur KATI, Ministry of National Education, ORCID ID: 0000-0001-5853-5858

Uğur CAN, Istanbul Gelisim University, ORCID ID: 0000-0003-4403-0239

Abstract

In today's world, artificial intelligence tools are widely used for different purposes. Some of them are designed in a way that makes it possible to help students and teachers in the foreign language learning process. These tools are able to provide materials to improve students' different language skills. In this study, it is aimed to determine the ability of ChatGPT-3.5 to generate texts suitable for the levels by discussing the usability of the texts generated for the levels related to the field of teaching Turkish to foreigners using ChatGPT-3.5 as course materials. ChatGPT, developed by OpenAI, is considered a significant success in the field of natural language processing. ChatGPT is designed to interact with people and respond to their natural language use. The research is based on the question: "What is the ability of ChatGPT-3.5 to generate texts suitable for different proficiency levels in teaching Turkish as a foreign language?". The case study method, one of the qualitative research approaches, has been used in the study. Eight texts that are generated by ChatGPT-3.5 were analyzed in the categories of grammatical structure, vocabulary elements, level appropriateness, topic appropriateness, and usage preference according to levels by taking the opinions of 13 field experts. The textuality of the texts was discussed in terms of textuality criteria. In line with the findings obtained, it was concluded that 4 of the 8 texts targeted to be produced for the levels can be considered suitable for the targeted level; the last 4 of them are not appropriate for the targeted level and the success rate of ChatGPT-3.5 version in generating Turkish texts for the levels is 50%.

Keywords: teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, ChatGPT, text generation, textuality criteria



Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 25, No 2, 2024
pp. 538-569
[DOI](#)
10.17679/inuefd.1415303

[Article Type](#)
Research Article

[Received](#)
05.01.2024

[Accepted](#)
09.07.2024

Suggested Citation

Kati, T. N. & Can, U. (2024). Usability of texts generated by artificial intelligence for reading skills in teaching Turkish as a foreign language: the example of ChatGPT-3.5, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 25(2), 538-569. DOI: 10.17679/inuefd.1415303

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In today's world, artificial intelligence tools are widely used for various purposes. Some of these tools are designed to assist students and teachers in the process of foreign language learning. These tools can provide materials to help students improve different language skills. One such artificial intelligence tool capable of generating original text is ChatGPT, which can perform this task in different languages. Texts produced by ChatGPT can be utilized for various purposes, including serving as new and personalized materials in educational environments. ChatGPT, developed by OpenAI, is considered a significant success in natural language processing. GPT stands for "Generative Pre-trained Transformer," representing a large language model with 3.5 billion parameters.

Purpose

The primary objective of this research is to discuss the usability of texts generated for different proficiency levels (A1, A2, B1, B2) in the field of teaching Turkish as a foreign language using ChatGPT-3.5 and to determine the ability of ChatGPT-3.5 to generate texts suitable for different proficiency levels. Within the scope of this general aim, the research is based on the question: "What is the ability of ChatGPT-3.5 to generate texts suitable for different proficiency levels in teaching Turkish as a foreign language?"

Method

The case study method, one of the qualitative research approaches, has been used in the study. The study group consists of Turkish language instructors and experts in the field of teaching Turkish as a foreign language, and the objects of examination are eight texts generated using ChatGPT-3.5 for different proficiency levels (A1, A2, B1, B2). The texts generated by ChatGPT-3.5 are evaluated by 13 experts in terms of grammar structure, vocabulary elements, level appropriateness, relevance to the topic, and usage preferences according to proficiency levels. The texts are also analyzed for their textual features based on the criteria of textuality defined by Ülper (2018) in "Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Metinsellik Özellikleri". Textuality criteria are categorized into text-centric criteria, reader-centric criteria, and other criteria.

Findings

The examination of all texts generated by ChatGPT-3.5 reveals the presence of cohesive elements such as referential cohesion, substitution-based cohesion, ellipsis-based cohesion, repetition-based cohesion, and synonymy-based cohesion. All texts demonstrate consistency in both title and content, and paragraphs/sections are coherent in the texts. When texts are analyzed in terms of reader-centric features, it is observed that all texts are purposeful, adhering to the principles of informativeness and intellectualism, conveying a clear message. Except for two texts ("Elma Ağacı Masalı" and "Sınıf"), all texts are generally suitable for students' background knowledge, level (proficiency), and principles of effective communication. From a linguistic and punctuation perspective, all texts generated by ChatGPT-3.5 are appropriate, and except for the "Elma Ağacı Masalı" all texts are found to be engaging for students.

Upon evaluating expert opinions, it is determined that the texts "İş Hayatı" (B1), "Eğitim Hayatı" (B1), "Yemek Tarifi" (A2), and "Gezi" (B2) are suitable for the targeted proficiency levels. The text "Tanışma" (A1) is found to be at the A2 level, "Teknoloji" (B2) at the B1 level, "Sınıf" (A1) at the A2 level, and "Elma Ağacı Masalı" (A2) at the B2 level, indicating that they were not created at the intended proficiency level. Considering these findings, it can be observed that 4 out of the 8 texts (50%) generated by ChatGPT-3.5 are suitable for the targeted proficiency level. The linguistic structure of the texts is appropriate for the targeted proficiency level in 4 texts ["Tanışma" (A1), "Eğitim Hayatı" (B1), "Yemek Tarifi" (A2), and "Gezi" (B2)], the vocabulary

structure is suitable for the targeted proficiency level in 5 texts ["İş Hayatı" (B1), "Tanışma" (A1), "Eğitim Hayatı" (B1), "Yemek Tarifi" (A2), and "Gezi" (B2)], and 3 texts ["Eğitim Hayatı" (B1), "Yemek Tarifi" (A2), and "Gezi" (B2)] are consistent with the usage preferences of experts at the intended proficiency level. Overall, it is found that the texts are generally relevant to the topic.

Discussion & Conclusion

Based on the obtained results:

Texts intended for the A1-level are generally suitable for the A2-level, indicating that higher-level words and grammatical structures are used when generating A1-level texts. Therefore, it can be stated that ChatGPT is not successful in generating texts at the A1 level.

For texts intended for the A2-level, the success rate is approximately 50%. The difference in text type may be cited as the reason for this variability. During the text generation stage of the research, ChatGPT-3.5 was generally observed to be unsuccessful in producing fairy tale-type texts while achieving better results in informative text types. It can be said that the outcome may vary if the text type is changed.

For texts intended for the B1-level, the success rate is 100%. Thus, it can be stated that ChatGPT is successful in generating texts at the B1 level.

For texts intended for the B2-level, the success rate is approximately 50%. It can be said that ChatGPT-3.5 cannot clearly distinguish between proficiency levels when generating texts for the B1 and B2 levels and generally associates these levels with each other.

Out of the texts intended for proficiency levels, 4 out of 8 (50%) can be considered suitable for the targeted proficiency level. Four texts ["Tanışma" (A1), "Eğitim Hayatı" (B1), "Yemek Tarifi" (A2), and "Gezi" (B2)] are considered suitable for the targeted proficiency level in terms of grammatical structure, and five texts ["İş Hayatı" (B1), "Tanışma" (A1), "Eğitim Hayatı" (B1), "Yemek Tarifi" (A2), and "Gezi" (B2)] are considered suitable in terms of vocabulary structure. Three texts ["Eğitim Hayatı" (B1), "Yemek Tarifi" (A2), and "Gezi" (B2)] are found to be at the same level as the usage preferences of experts, and the texts are generally produced appropriately for the topic. In conclusion, it can be stated that the ChatGPT-3.5 version has a success rate of 50% in generating Turkish texts for proficiency levels, with 4 out of 8 texts meeting the targeted proficiency level.

Yapay Zekâ ile Üretilen Metinlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisine Yönelik Kullanılabilirliği: ChatGPT-3.5 Örneği

Tuba Nur KATI, Milli Eğitim Bakanlığı, ORCID ID: 0000-0001-5853-5858

Uğur CAN, İstanbul Gelişim Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-4403-0239

Öz

Günümüz dünyasında, yapay zekâ araçları, farklı amaçlarla yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bunlardan bazıları, yabancı dil öğrenme sürecinde öğrencilere ve öğretmenlere yardımcı olmayı mümkün kılacak şekilde tasarlanmıştır. Bu araçlar, öğrencilerin farklı dil becerilerini geliştirmek için materyaller sunabilmektedir. Bu çalışmada, ChatGPT-3.5 kullanılarak yabancılar Türkçe öğretimi alanına ilişkin seviyelere yönelik oluşturulan metinlerin ders materyali olarak kullanılabilirliği tartışılarak ChatGPT-3.5'in seviyelere uygun metin oluşturabilme durumunu tespit etmek amaçlanmaktadır. ChatGPT, OpenAI tarafından geliştirilen, doğal dil işleme alanında önemli bir başarı olarak kabul edilen bir yapay zekâ modelidir ve insanlarla etkileşim kurarak onların doğal dil kullanımına uygun şekilde cevaplar vermek için tasarlanmıştır. Araştırmada, "ChatGPT-3.5'in yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında seviyelere uygun metinler üretebilme durumu nedir?" sorusu temel alınmıştır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. ChatGPT-3.5 tarafından üretilen sekiz metin 13 alan uzmanından görüş alınarak; dilbilgisi yapısı, sözcükler unsurları, seviyeye uygunluğu, konuya uygunluk ve seviyelere göre kullanım tercihi kategorilerinde incelenmiştir. Metinlerin metinsellik özelliği taşıyıp taşımadıkları metinsellik ölçütleri bakımından tartışılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda seviyelere yönelik üretilmesi hedeflenen 8 metnin 4'ünün hedeflenen seviyeye uygun kabul edilebileceği; 4'ünün ise hedeflenen seviyeye uygun olmadığı ve ChatGPT-3.5 versiyonunun seviyelere yönelik Türkçe metin oluşturma başarı oranının %50 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ ChatGPT, metin üretimi, metinsellik ölçütleri



İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 25, Sayı 2, 2024
ss. 538-569

DOI
10.17679/inuefd.1415303

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
05.01.2024

Kabul Tarihi
09.07.2024

Önerilen Atıf

Kati, T. N. & Can, U. (2024). Yapay zekâ ile üretilen metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisine yönelik kullanılabilirliği: ChatGPT-3.5 örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 538-569. DOI: 10.17679/inuefd.1415303

Yapay Zekâ İle Üretilen Metinlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisine Yönelik Kullanılabilirliği: ChatGPT-3.5 Örneği

1. Giriş

Yapay zekânın eğitimde kullanılmasının kişisel bilgisayarların ve internetin yaygınlaşmasıyla ivme kazanmış olup öğrencilere eğitimdeki ilerlemelerinin izlenmesi, eğitime sürekli erişimin sağlanması, dijital asistanları kullanma becerisinin geliştirilmesi gibi faydalar sağladığı kabul edilmektedir. Ayrıca, öğretmenler açısından öğrenci popülasyonunun yönetilmesi, öğrenme sonuçlarının analiz edilmesi, değerlendirilmesi ve geri bildirim sağlaması bakımından kolaylık sağlamaktadır (Osetskyi, vd., 2020'den akt. Aktay, Gök ve Uzunoğlu, 2023). Özgün metin üretebilen yapay zekâ araçlarından biri olan ChatGPT'nin de eğitim alanında kullanımı, bu süreçte çeşitli katkılar sunabilecek niteliktedir.

ChatGPT, OpenAI tarafından geliştirilen bir dil modelidir. İnsan benzeri metin üretimi ve anlama yeteneklerine sahip bir yapay zekâ sistemidir. Kullanıcılarla doğal dilde etkileşim kurabilir, metin tabanlı soruları yanıtlayabilir, metin üretebilir ve çeşitli dil işleme görevlerinde yardımcı olabilmektedir (OpenAI, 2024). ChatGPT-3.5 sürümü kullanıcılara ücretsiz sunulurken 14 Mart 2023 tarihinde piyasaya sürülen ChatGPT-4 sürümü ücretli ve daha gelişmiş bir mimariyle öne çıkmaktadır. GPT'nin en son sürümü olarak 175 milyar parametreye sahip GPT-3'e kıyasla ChatGPT-4'ün yaklaşık 10 trilyon parametresi bulunmaktadır ve bu açıdan modelin önemli ölçüde daha büyük ve güçlü olmasını sağlamaktadır (L. Uzun, 2023).

ChatGPT tarafından üretilen metinler birçok amaçla kullanılabildiği gibi eğitim ortamlarında yeni ve kişiselleştirilmiş bir materyal olarak da kullanılabilmektedir. Bu açıdan ChatGPT, eğitim alanında öğrenci desteği ve yardım, eğitici desteği ve rehberlik, ödev ve proje rehberliği, dil öğrenme, öğrenci geribildirimi, öğrenci değerlendirme, öğrenme materyalleri ve kaynaklar, öğretmen eğitimi ve profesyonel gelişim, iletişim ve iş birliği gibi olası kullanım durumlarının yanı sıra öğretme ve öğrenmeyi geliştirme açısından kişiselleştirilmiş öğrenme, etkin öğrenci katılımı, erişilebilir ve kapsayıcı eğitim, sürekli kullanılabilirlik ve destek, eğitici çabalarını destekleme, sürekli öğrenme ve geri bildirim, kaynak ve zaman verimliliği gibi çeşitli avantajlar sunmaktadır (Sevli, 2023). Literatürdeki çeşitli çalışmalara bakıldığında, yapay zekânın eğitimde ve dil öğretiminde kullanıldığında olumlu sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir (Aktay, Gök ve Uzunoğlu, 2023; Arslan, 2020; Coşkun ve Gülleroğlu, 2021; İşler ve Kılıç, 2021; Kohnke, Moorhouse ve Zou, 2023; Kushmar, vd., 2022; Sevli, 2023; Şenyaman, 2023; Zileli, 2023). ChatGPT'nin eğitim literatüründe nerede kullanıldığını, potansiyelini, zorluklarını ve gelecekteki çalışma alanlarını ele alan Memarian ve Doleck (2023) ise, ChatGPT'nin potansiyel açısından kişiselleştirilmiş ve karmaşık öğrenmenin geliştirilmesi, özel öğretim ve öğrenme etkinlikleri, değerlendirmeler, asenkron iletişim ve geribildirim, araştırmada doğruluk, bilişsel yük boşaltma; ChatGPT'nin karşılaştığı veya karşılaşacağı çeşitli zorluklar açısından intihal, aldatma, kötüye kullanma, öğrenme eksikliği, hesap verebilirlik ve gizlilik alanlarını literatürdeki çalışmalardan derleyerek ortaya çıkarmışlardır.

Zileli'nin (2023) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ChatGPT'nin okuma metni üretme alanı için yapılan uygulamada, ChatGPT'den herhangi bir konu belirtilerek bir metin istenmiş ve oluşturulan metnin kişinin Türkçe öğreniminde okuma becerisini geliştirmek için kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. ChatGPT'yle kurulan diyaloglarda dil seviyesinin belirtilmesinin, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için düzeye uygunluk açısından verimli

olacağı belirtilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinden sıklıkla faydalanılmaktadır ancak okuma metinleri konusunda eğitimcilerin seviyeye uygun metin bulmakta zorlandıkları görülmektedir. Şimşek ve Yaşar (2023), araştırmalarında yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin derslerde sadeleştirilmiş metinlere en çok A1 ve A2 seviyelerinde ihtiyaç duydukları ancak kısıtlı dilbilgisi yapıları ve sadeleştirme çalışmalarının az olması nedeniyle özellikle A1 ve A2 seviyelerine yönelik metin bulmakta zorlandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Buradan hareketle, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisine yönelik materyal ihtiyacının olduğu ve bu ihtiyacın hızlı, etkili ve kullanılabilir şekilde çeşitli araçlarla çözülmesi eğitimciler açısından önem arz etmektedir.

Okuma, dil merkezli anlamının iki temel becerisinden biri olarak dil öğretiminin en temel unsurudur (Onan, 2020). Durmuş'a (2013, s. 185) göre okuma "bütün sözcükleri, cümleleri veya bir yazıyı bütün unsurlarıyla görme, algılama, kavrama ve anlamlandırma etkinliğidir." Bu tanımda, okuma sözcüğüyle temel okuma değil kişinin duygu ve düşünce dünyasını geliştiren işlevsel okuma; yani beynin görme, algılama, seslendirme, anlama, yapılandırma gibi işlevlerinden oluştuğu kastedilmektedir. Okuma, dar anlamda, yazılı bir metnin şifresini çözmek, grafiksel olarak kodlanmış bir bildirinin kodunu çözmek; geniş anlamda, yazınsal bir metni yorumlamak anlamına geldiği gibi temel olarak, okuma, belli bir metin dizgesini betimlemeyi amaçlamaktadır (Günay, 2003). Okuma, bir dili öğrenme ve öğretmede amaç olabileceği gibi araç da olabilir (Keskin ve Okur, 2018). Okumanın hangi amaçlarla gerçekleştirildiğine dair Grabe ve Stoller'ın (2011'den akt. Durmuş, 2013) her biri sezgisel olarak belirlediği şu 7 ana amaç başlığında sıralanmaktadır: 1. Basit/temel bilgi edinmeye yönelik, 2. göz atarak okuma, 3. metinden öğrenmeye yönelik okuma, 4. bilgiyi bütünleştirici/birleştirici okuma, 5. yazmaya (veya yazmada yararlanılacak bilgiyi toplamaya) yönelik okuma, 6. eleştiri amaçlı okuma ve 7. genel anlamaya yönelik okuma. Keskin ve Okur'a (2018) göre Grabe ve Stoller (2011), okuma amaçlarını belirlerken daha çok bu amaçların okuma stratejileri ve okuma biçimleri üzerindeki etkisini önemseydiğini ifade etmektedir. Dil öğretiminde genellikle okuma metinlerinden yararlanılmaktadır. Bu metinler kullanılırken Grabe ve Stoller'ın (2011) okuma amaçlarından biri olan metinden öğrenmeye yönelik okuma amacı da güdülmektedir.

Metin, "kendisini oluşturan tümce dizilerinin birbirlerine bağdaşıklık ve tutarlılık ölçütleriyle bağlanarak bir anlam bütünlüğü oluşturmasıyla meydana gelen, belli bir amaçla üretilmiş, başı ve sonu kesin çizgilerle sınırlandırılan yazılı ya da sözlü bir dilsel ürün"dür (Onursal, 2003, s. 124). Yalçın'a (2018) göre Türkçenin eğitim ve öğretiminde sınıfa getirilen metnin amacı, yazarın oluşturduğu düşünceden ve dil özelliklerinden öğrencilerin yararlanmasını sağlamaktır. Bu sebeple metnin yapısında bulunan şifreler çözümlenmeli; yüzey yapı ve derin yapının farkına varılmalıdır. Bir metnin, metinsel bütünlüğünü sağlayan unsurlarını; bağdaşıklık (cohesion), tutarlılık (coherence), amaçlılık ve kabul edilebilirlik (intentionality and acceptability), bilgisellik (informativity), durumsallık (situationality) ile metinlerarasılık (intertextuality) olmak üzere 7 temel ölçüt oluşturmaktadır (Beaugrande & Dressler, 1981). Beaugrande ve Dressler'a (1981) göre bir metnin metin değeri taşıyabilmesi için "metinsellik ölçütleri" olarak adlandırılan bu ölçütlerin tamamına sahip olması gerekmektedir. Metinsellik ölçütleri metin merkezli ölçütler (bağdaşıklık ve tutarlılık) ve kullanıcı merkezli ölçütler (amaçlılık, kabul edilebilirlik, bilgisellik, durumsallık ve metinlerarasılık) olmak üzere iki biçimde ele alınmaktadır (Türkben, 2018).

Yalçın'a (2018) göre bağdaşıklık, yazarı tarafından şifrelenmiş veya kodlanmış anlam ve anlam öbeklerini birbirine bağlayan temel unsurlardır. Ülper'e (2018) göre ise metnin içerdiği

bütünlüğü biçimsel olarak kanıtlayışı bakımından bağdaşıklık, metinselliğin temel ölçütü sayılmaktadır. Halliday ve Hasan (1976), bağdaşıklık unsurlarını 5 temel öge olarak gönderim (reference), eksilteli anlatım (elipsis), değiştirim (substitution), bağlama ögeleri (conjunctions) ve kelime bağdaşıklıkları (lexical cohesion) altında incelemektedir. Metinsellik ölçütlerinden bir diğeri de metin içi anlamsal yapıları sağlayan tutarlılık ölçütüdür. M. Uzun'a (2023) göre tutarlılık, cümle dizileri arasındaki sözcüksel ve biçimsel ilişkilerin yanında sistemi bir arada tutan üst düzey bir anlamsal yapılandırma; metnin anlam ve mantık düzeyini, kurulduğu soyut yapıyı ifade etmektedir. Türkçe ve edebiyat öğretiminde bir metin, tutarlılık unsurları açısından sağlıklı ve dikkatli olarak seçilmemişse, sınıf içi etkinliklerde de sistematik ve birbirleri ile tutarlı bir biçimde açıklanamıyorsa o metnin anlaşılması zorlaşmaktadır (Yalçın, 2018).

Metinsellik ölçütlerinden bir diğeri olan amaçlılık ise metni üreten ile ilgilidir. Bir metinde yazarın anlatmak istediğini, yazıyla okuruna iletme istediği mesajı ortaya koyabilmesi, metindeki temel iletinin net olarak yansıtılabilmesidir. Kabuledilebilirlik ise ana fikrin hedef kitleye uygun biçimde anlaşılır delillerle ifade edilmesi, metin üretici ile çözümci arasındaki iş birliğinin sağlanmasıdır. Bilgisellik, metnin bütününe ait konu dağılımına bakıldığında, metnin okuyucuya yönelik bilgilendirici olması, durumsallık ise metnin metinsel bağlama uygun olması; metnin konu, kitle, amaç ve metin türüne uygun anlatımıdır. Metinlerarasılık; bir metnin başka bir metinden malzeme alması, önceki metinlerle ilişkili, sonraki metinlerde beklenti oluşturmalarıdır (Coşkun 2005; Onan, 2017; Ülper, 2018; Yılmaz, 2021).

Özgün metin üretebilen yapay zekâ araçlarından ChatGPT bu işlemi farklı dillerde gerçekleştirebilmektedir. ChatGPT tarafından üretilen metinler birçok amaçla kullanılabilirdiği gibi eğitim ortamlarında yeni ve kişiselleştirilmiş bir materyal olarak da kullanılabilir. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ChatGPT-3.5 tarafından dil seviyeleri belirtilerek üretilen, eğitim ortamında kullanılacak metinler, metinsellik ölçütleri bakımından incelenerek çıktılarının metin değeri taşıyıp taşımadığı tartışılmaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, ChatGPT-3.5 kullanılarak yabancılara Türkçe öğretimi alanına ilişkin seviyelere yönelik (A1, A2, B1, B2) oluşturulan metinlerin ders materyali olarak kullanılabilirliğinin tartışılması ve ChatGPT-3.5'in seviyelere uygun metin oluşturabilme durumunun tespitidir. Bu genel amaç çerçevesinde araştırmada, "ChatGPT-3.5'in yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında seviyelere uygun metinler üretebilme durumu nedir?" sorusu temel alınarak şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Üretilen metinlerin hedeflenen seviyeye uygun sözcüksel unsurlarını içermesi durumu nedir?
2. Üretilen metinlerin hedeflenen seviyeye uygun dilbilgisi yapılarını içermesi durumu nedir?
3. Üretilen metinlerin hedeflenen konuya uygunluk düzeyi nedir?
4. Üretilen metinlerin hedeflenen seviyeye uygunluk düzeyi nedir?
5. Üretilen metinler metinsellik ölçütlerine uygun mudur?
6. Üretilen metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisine yönelik materyal olarak kullanılabilirlik durumu nedir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Günümüzde birçok süreci geliştirilebilir kılan teknolojinin eğitime entegrasyonu, mevcut teknolojilerin geliştirilmesi, test edilmesi ve öğrenim ortamında kullanımının sağlanması ile mümkün olmaktadır. Yahyazadeh (2023), çalışmasında ChatGPT dâhil yapay zekâ teknolojilerinin; eğitim kaynaklarının kullanımını geliştirmede, eğitimin kalitesini ve verimliliğini artırmada, öğrencileri gelecekteki toplumsal ihtiyaçlara hazırlamada etkili olacağını belirtmiştir. Montenegro-Rueda, vd. (2023) ise çalışmalarında, ChatGPT'nin eğitimde kullanımının hem öğrenciler hem de öğretmenler için öğretme ve öğrenme sürecinde büyük bir eğitimsel destek olduğu (%82) sonucuna ulaşmışlardır.

Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde metinler; dil becerilerinin ve sözcük varlığının geliştirilmesi bakımından kullanılan önemli materyallerdir. Öğrenci seviyelerine uygun olması beklenen metinler söz konusu olduğunda, özellikle başlangıç seviyelerine (A1 ve A2) yönelik özgün metinlerin varlığı kısıtlı kalmaktadır (Şimşek ve Yaşar, 2023). Bu sebeple süreçte, özgün bir metnin hedef kitlenin dil seviyesine uygun hâle getirilmesiyle oluşan uyarlanmış metinler de kullanılmaktadır (Özdemir ve Eroğlu, 2022). Metin oluşturmaya yönelik materyal geliştirmede ChatGPT, verilen komutlara yönelik çeşitli çıktılar sunma imkânına sahiptir. Bu çıktıların doğruluğu ve kullanılabilirliği doğrultusunda süreçte faydalanılabilecek materyaller zenginleştirilerek, dil öğretim süreci daha etkili hâle getirilebilir.

Bu araştırmanın, birçok alanda kullanılan ChatGPT-3.5'in yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik yazılı metin üretebilme durumu test edilerek metinlerin öğretim sürecinde kullanılabilirlik durumlarının tespit edilmesi, varsa eksikliklerin belirtilmesi ve problemlerin düzeltilmesine yönelik öneriler ile eğitim sürecinin zenginleştirilebilirliği konusunda literatüre kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma; ChatGPT-3.5 tarafından farklı seviyelere yönelik (A1, A2, B1, B2) hazırlanan 8 metin ve çeşitli üniversitelerin Türkçe Öğretim Merkezlerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında görev yapmakta olan 13 uzman (Tablo 1) görüşü ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada incelenen metinlerin üretiminde, kullanım kolaylığı, ulaşılabilirlik ve maliyet nedeniyle ücretsiz sürüm olan ChatGPT-3.5 modeli tercih edilmiştir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, OpenAI tarafından geliştirilen yapay zekâ aracı ChatGPT-3.5 (Mart 23 versiyon) kullanılarak üretilen metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisine yönelik kullanılabilirlik durumunun tespiti amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu yöntem, bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelenmesi olarak tanımlanmaktadır (McMillan, 2000'den akt. Büyüköztürk, vd., 2023). Bir duruma ait ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb. etkenlerin bütüncül bir yaklaşımla araştırılması ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve durumdan nasıl etkilendiklerine odaklanılmaktadır. Bir bakıma "sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesidir" (Merriam, 2015). Araştırmada, yapay zekâ ile üretilen

metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında okuma becerisine yönelik kullanılmak üzere bu metinlerin kullanılabilirlik durumunun tespiti amacıyla metinsellik ölçütleri bakımından incelenmesi ve uzman görüşleriyle değerlendirilmesine uygun olarak durum çalışması yöntemi kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu ve İncelenen Dokümanlar

Araştırmanın çalışma grubunu yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında görev yapan öğretmenler ve alan uzmanları oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri

Katılımcı	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Mezun Olduğu Bölüm	Meslekî Kıdem
K1	Kadın	Yüksek Lisans	Türkçe Öğretmenliği	3-5 Yıl
K2	Kadın	Yüksek Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı	3-5 Yıl
K3	Erkek	Yüksek Lisans	Türkçe Öğretmenliği	3-5 Yıl
K4	Erkek	Yüksek Lisans	Türkçe Öğretmenliği	6-10 Yıl
K5	Kadın	Yüksek Lisans	Türkçe Öğretmenliği	6-10 Yıl
K6	Kadın	Yüksek Lisans	Türkçe Öğretmenliği	3-5 Yıl
K7	Kadın	Yüksek Lisans	Türkçe Öğretmenliği	0-2 Yıl
K8	Kadın	Yüksek Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı	3-5 Yıl
K9	Kadın	Yüksek Lisans	Türkçe Öğretmenliği	3-5 Yıl
K10	Kadın	Yüksek Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı	3-5 Yıl
K11	Kadın	Yüksek Lisans	Türkçe Öğretmenliği	6-10 Yıl
K12	Erkek	Yüksek Lisans	Türk Dili ve Edebiyatı	3-5 Yıl
K13	Kadın	Yüksek Lisans	Türkçe Öğretmenliği	3-5 Yıl

Çalışmanın incelenen dokümanlarını ChatGPT-3.5 kullanılarak dil seviyelerine yönelik (A1, A2, B1, B2) oluşturulan 8 metin oluşturmaktadır. ChatGPT-3.5 tarafından oluşturulan metinlere yönelik verilen komutların içeriğine dair bilgiler (konu, hedeflenen seviye ve dilbilgisi yapıları) ve üretilen metinlerin uzunlukları Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2.

ChatGPT-3.5 Tarafından Üretilen Metinler ve Özellikleri

Metin Adı	Hedeflenen Seviye	Dilbilgisi Yapıları	Metin Uzunluğu
Tanışma	A1	- Ad Durum Ekleri - Şimdiki Zaman Eki - Bilinen Geçmiş Zaman Eki	162 Kelime
Sınıf	A1	- Ad Durum Ekleri - Şimdiki Zaman Eki - Bilinen Geçmiş Zaman Eki - Var-Yok İfadeleri	159 Kelime

Yemek Tarifi	A2	- Emir Kipi - İstek Kipi - Belirli Geçmiş Zaman Eki - Gelecek Zaman Eki	163 Kelime
Elma Ağacı Masalı	A2	- Belirsiz Geçmiş Zaman Eki - Pekiştirme Sıfatları - Yeterlilik Fiili	210 Kelime
İş Hayatı	B1	- Zarf-Fiil Ekleri (-ArAk, -ken) - Şimdiki Zamanın Hikâyesi - İsim-Fiil Ekleri - Gereklilik Kipi	136 Kelime
Eğitim Hayatı	B1	- Zarf-Fiil Ekleri (-ArAk, -ken) - Şimdiki Zamanın Hikâyesi - İsim-Fiil Ekleri - Gereklilik Kipi - Dilek Kipi - Şart Kipi	181 Kelime
Gezi	B2	- İşteş Fiil - Dönüşlü Fiil - Zarf-Fiil Ekleri - Sıfat-Fiil Ekleri - Edilgen Fiil	211 Kelime
Teknoloji	B2	- İşteş Fiil - Dönüşlü Fiil - Zarf-Fiil Ekleri - Sıfat-Fiil Ekleri - Edilgen Fiil - Ettirgen Fiil - Dolaylı Anlatım Cümleleri - Bağlaçlar	112 Kelime

İncelenen dokümanların seçiminde amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Çalışmada, belirlenen ölçütler doğrultusunda ChatGPT-3.5'e hedefe yönelik komutlar verilerek 8 metin üretilmiş ve üretilen tüm metinlerin aşağıdaki ölçütleri karşıladığı düşüncesiyle araştırmaya dâhil edilmiştir (Ek A). İnceleme nesnelerinin oluşturulmasında ve seçilmesinde şu ölçütler belirleyici olmuştur:

1. Metnin hedeflenen seviyeye uygun sözvarlığı unsurlarını içermesi,
2. Metnin hedeflenen seviyeye uygun dilbilgisi yapılarını içermesi,
3. Metnin hedeflenen konu çerçevesinde oluşturulması,
4. Metnin hedeflenen seviyeye uygun olarak yapılandırılması.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın, İstanbul Gelişim Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 20.10.2023 tarih ve 2023-08 sayılı kararına göre etik kurulu onayı alınmıştır. Bu çalışmada, ChatGPT-3.5 tarafından üretilen metinlere ait dokümanlar (Ek A) ve üretilen metinler hakkında uzman görüşü almak amacı ile anket aracı kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada, ChatGPT-3.5 kullanılarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik her seviyeye (A1, A2, B1, B2) uygun ikişer metin olmak üzere toplamda 8 metin oluşturulmuş ve elde edilen veriler incelenmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışmada metinler; dilbilgisi yapısı, sözcükler unsurları, seviyeye uygunluğu, konuya uygunluk ve seviyelere göre kullanım tercihi kategorilerinde incelenmiştir. Bu kategoriler temel alınarak anket oluşturulmuş ve bu anket kullanılarak 13 alan uzmanından görüş alınmıştır. Elde edilen metinler araştırmacılar tarafından metinsellik ölçütlerine uygunluğu bakımından incelenerek uzman görüşleri ile karşılaştırılmış ve bulgular tartışılmıştır. Araştırmada, İşeri'nin (2010) 3 ana başlıkta belirlediği metin değerlendirme ölçütlerinden "metin merkezli", "okur merkezli" ve "diğer" ölçütler kullanılarak her bir ölçütün karşısındaki kutucuğa, "Uygun" (✓), "Kısmen Uygun" (K) ve "Uygun Değil" (-) seçenekleri eklenmiştir.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın iç geçerliğinin sağlanması için ChatGPT-3.5 tarafından üretilen metinlerin uzman görüşleriyle değerlendirilmesine yönelik anket sorularının hazırlanmasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışan bir akademisyene başvurulmuştur. Uzmanların metinleri dilbilgisi yapısı, sözcükler unsurları, seviyeye uygunluğu, konuya uygunluk ve görüşü alınan uzmanların bu metinleri seviyelere göre kullanım tercihleri bakımından değerlendirmesini sağlayacak başlıklar belirlenmiştir. Elde edilen başlıklarda metinlerin seviyesine yönelik A1 seviyesinden C1 seviyesine kadar seçenek sunulmuştur. Anket sonuçları grafik oluşturularak okuyucu için anlaşılır hâle getirilmiştir. İç geçerliği sınırlayan faktör, metin seviyelerinin uzmanlar tarafından belirlenirken belirleme nedenlerine dair verilerin toplanmamasıdır. Dış geçerliğin sağlanması için araştırmanın yöntemi bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu ve incelenen dokümanlar, verilerin toplanması, verilerin çözümlenip yorumlanması ayrıntılı olarak betimlenmiştir.

Araştırmanın iç güvenirliliğinin sağlanması için veriler iki araştırmacı tarafından bağımsız bir şekilde değerlendirilmiş; dış güvenirliliğin sağlanması için araştırmacılar arasında bulgular ve sonuçların tutarlılığında fikir birliğine varılmıştır.

3. Bulgular

Araştırmada, ChatGPT-3.5 tarafından üretilen metinler iki aşamada; metinsellik ölçütleri bakımından ve uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Metinsellik ölçütleri belirlenirken Ülper'in (2018) "Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Metinsellik Özellikleri" kaynak alınarak tablolar oluşturulmuştur. Metinsellik ölçütleri; metin merkezli ölçütler, okur merkezli ölçütler ve diğer ölçütler olmak üzere üç bölümde incelenmiştir. Diğer ölçütler başlığı altında bulunan maddeler, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanına uyarlanmıştır.

3.1. Birinci Aşama: Metinlerin Metinsellik Ölçütleri Bakımından Değerlendirilmesi

Tablo 3.

ChatGPT-3.5 Tarafından Üretilen Metinlerin Metin Merkezli Özellikler Bakımından Uyumu

		İş Hayatı	Tanışma	Teknoloji	Sınıf	Elma Ağacı Masalı	Eğitim Hayatı	Yemek Tarifi	Gezi
Metin Merkezli Özellikler	Metinler gönderimsel bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler değiştirmeye dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler bağlaçlara dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler eksiltiye dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler yinelemeye dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler eşdizimliğe dayalı bağdaşıklık taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler başlık ve içerik açısından uyumludur.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler bölümler arası uyum taşır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Tablo 3'te yer alan bulgulara göre ChatGPT-3.5 kullanılarak oluşturulan bütün metinlerde gönderimsel bağdaşıklık ögesinin yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan gönderim ögelerinin kullanımına ait örnekler şöyledir:

*"Ayşe: Merhaba, ben Ayşe. Ben de **burada** yeni işe başladım."* (İş Hayatı)

*"**İşte** bana telefon numaranı verebilirsin, belki ileride bir araya gelip bir proje üzerinde çalışabiliriz."* (Tanışma)

*"Teknoloji dünya genelinde hızla gelişiyor ve **bu** gelişmeler insanların hayatını kolaylaştırıyor."* (Teknoloji)

*"Sınıfımızda **on beş öğrenci** var, **her biri** farklı bir karaktere sahip."* (Sınıf)

*"Çiftçinin bahçesinde bir **elma ağacı** vardı. **Bu ağaçta** çok güzel ve lezzetli elma meyveleri yetişirdi."* (Elma Ağacı Masalı)

*"Öncelikle, derslere düzenli olarak **katılmaları** gerekiyor."* (Eğitim Hayatı)

*"Cemal: Merhaba Ayşe, bugün evde kalmaya karar verdim ve biraz yemek yapmaya karar verdim. Bir **tavuk yemeği** yapacağım."*

*Ayşe: Ne güzel! **Bu yemek** nasıl yapılır?"* (Yemek Tarifi)

“Geçtiğimiz yaz, **Kapadokya**'ya yaptığımız seyahat benim için gerçek bir maceraydı. **Bu bölge**, Türkiye'nin doğal ve tarihi güzellikleriyle ünlü bir yeridir.” (Gezi)

Tablo 3'te yer alan bulgulara göre ChatGPT-3.5 kullanılarak oluşturulan bütün metinlerde değiştirmeye dayalı bağdaşıklık ögesinin yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan değiştirmeye dayalı bağdaşıklık ögelerinin kullanımına ait örnekler şöyledir:

“Ayşe: **Finansal raporlar** hazırladım ve diğer departmanlarla iletişim halinde oldum. Şirketin mali durumu iyi gibi görünüyor.

Ali: O zaman **senin çalışmaların** şirket için çok değerli. Devam etmen gerekiyor.” (İş Hayatı)

“Ahmet: Ben de mühendislik okuyorum. Hangi **alanında** yoğunlaşıyorsun?

Ayşe: Benim **ana dalım** elektrik mühendisliği. Ya senin alanın?” (Tanışma)

“**Her öğrencinin** bir masası ve bir sandalyesi var ve **herkesin** ismi masasında yazılı.” (Sınıf)

“Eğitim hayatı **herkes** için önemlidir. Çünkü **insanlar** eğitim yoluyla yeni şeyler öğrenir ve kendilerini geliştirirler.” (Eğitim Hayatı)

“Ayşe: Şimdi anladım. Çok kolay görünüyor.

Cemal: Evet, gerçekten **öyle**.” (Yemek Tarifi)

“Biraz su ekleyin ve **tüm** malzemeleri kaynatın.” (Yemek Tarifi)

“**Kapadokya**'ya varmadan önce, bizim için özel olarak ayarlanan atv turu ayarladık. Bu tura katılmak, **bölgenin** güzelliklerini keşfetmek için mükemmel bir yoldu.” (Gezi)

Tablo 3'te yer alan bulgulara göre ChatGPT-3.5 kullanılarak oluşturulan bütün metinlerde bağlaçlara dayalı bağdaşıklık ögesinin yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan bağlaçlara dayalı bağdaşıklık ögelerinin kullanımına ait örnekler şöyledir:

“Ayşe: İyi gidiyor, **ama** iş yüküm çok fazla. Senin işin nasıl?” (İş Hayatı)

“Ahmet: Ben **de** seninle tanıştığıma çok memnun oldum, Ayşe.” (Tanışma)

“**Bununla birlikte**, teknolojinin yararlarının yanı sıra bazı olumsuz etkileri de var.” (Teknoloji)

“Derslerimiz sabah saat dokuzda başlıyor **ve** öğleden önce üçe kadar devam ediyor.” (Sınıf)

“**Ancak**, masalda verilen mesaj çok gerçek: sevgi ve ilgi, insanların hayatlarını daha güzel hale getirebilir.” (Elma Ağacı Masalı)

“Bunların **yanı sıra**, öğrencilerin okul hayatında başarılı olmaları için sınavlara da iyi hazırlanmaları gerekir.” (Eğitim Hayatı)

“Tencereye su ekleyin **ve** biraz tuz ekleyin.” (Yemek Tarifi)

Tablo 3'te yer alan bulgulara göre ChatGPT-3.5 kullanılarak oluşturulan bütün metinlerde eksiltiye dayalı bağdaşıklık ögesinin yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan eksiltiye dayalı bağdaşıklık ögelerinin kullanımına ait örnekler şöyledir:

“Ali: Hoş geldin Ayşe. **(Sen)** Hangi bölümde çalışıyorsun?” (İş Hayatı)

“Ahmet: Elbette, seve seve. İşte benim numaram, hemen kaydedebilirsin.

Ayşe: Tamam, **(numaranı)** kaydediyorum.” (Tanışma)

“Bununla birlikte, teknolojinin yararlarının yanı sıra **(teknoloji)** bazı olumsuz etkileri de var.” (Teknoloji)

“Sınıfımızda birçok eşya da bulunuyor. Örneğin, **(sınıfımızda)** siyah tahta, masa, sandalyeler, kitaplar, kalemler ve defterler var.” (Sınıf)

“Ancak, masalda verilen mesaj çok gerçek: sevgi ve ilgi, insanların hayatlarını daha güzel hale getirebilir. **(Sevgi ve ilgi)** insanların doğaya ve diğer canlılara saygılı olması gerektiğini ve hayatın sadece kendileriyle ilgili olmadığını hatırlatır.” (Elma Ağacı Masalı)

“Öncelikle, **(öğrencilerin)** derslere düzenli olarak katılmaları gerekiyor.” (Eğitim Hayatı)

“Cemal: Tavuklar yaklaşık yarım saatte pişer. Pilav ise yaklaşık 20 dakika sürer. **(Yemek)** Yaklaşık bir saat içinde hazır olacak.” (Yemek Tarifi)

Tablo 3’te yer alan bulgulara göre ChatGPT-3.5 kullanılarak oluşturulan bütün metinlerde yinelemeye dayalı bağdaşıklık ögesinin yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan yinelemeye dayalı bağdaşıklık ögelerinin kullanımına ait örnekler şöyledir:

“Ayşe: **Ben finans departmanında** çalışıyorum. Sen nerede çalışıyorsun?

Ali: **Ben satış departmanında** çalışıyorum. **Senin işin nasıl** gidiyor?

Ayşe: İyi gidiyor, ama iş yüküm çok fazla. **Senin işin nasıl?**” (İş Hayatı)

“Ayşe: **Ben mühendislik okuyorum**. Sen **hangi** bölümde okuyorsun?

Ahmet: **Ben de mühendislik okuyorum**. **Hangi alanında** yoğunlaşıyorsun?

Ayşe: Benim ana dalım elektrik **mühendisliği**. Ya senin alanın?

Ahmet: Benim **alanım** ise bilgisayar **mühendisliği**.” (Tanışma)

“Günümüzde pek çok işimizi **teknolojik cihazlarla** kolayca hallediyoruz. ... Ayrıca, **teknolojik cihazların** zararlı etkileri de biliniyor.” (Teknoloji)

“**Sınıfımızda** her zaman temizlik yapılır ve **sınıfımız** hep düzenli tutulur.” (Sınıf)

“Bir gün, çiftçi bahçesine gittiğinde, **ağacın** sadece birkaç elma verdiğini gördü. Çok üzüldü ve **ağaca** bakarak “Ne oldu sana?” diye sordu. **Ağaç** cevap verdi: ...” (Elma Ağacı Masalı)

“**Eğitim** hayatı herkes için önemlidir. Çünkü insanlar **eğitim** yoluyla yeni şeyler öğrenir ve kendilerini geliştirirler. **Eğitim** hayatının önemli bir parçası da okul hayatıdır.” (Eğitim Hayatı)

“Tavuklar ve soğanlar biraz kavrulduktan sonra, domatesleri doğrayın ve tavaya **ekleyin**. Biraz su **ekleyin** ve tüm malzemeleri kaynatın. Biraz tuz ve baharat **ekleyin**.” (Yemek Tarifi)

“Gezimizin bir diğer durağı, yer altı **şehirleri** oldu. Kapadokya’da bulunan yer altı **şehirleri**, tarihi Roma dönemine kadar uzanır. Bu **şehirler**, inanılmaz derecede karmaşık ve etkileyici bir yapıya sahip. Burada, 8 katlı yer altı **şehirlerini** gezdik ve tarihle ilgili ilginç bilgiler öğrendik.” (Gezi)

Tablo 3'te yer alan bulgulara göre ChatGPT-3.5 kullanılarak oluşturulan bütün metinlerde eşdizimliğe dayalı bağdaşıklık ögesinin yer aldığı görülmektedir. Metinlerde yer alan eşdizimliğe dayalı bağdaşıklık ögelerinin kullanımına ait örnekler şöyledir:

*"Ayşe: **Finansal raporlar** hazırladım ve diğer **departmanlarla** iletişim halinde oldum. **Şirketin mali durumu** iyi gibi görünüyor."* (İş Hayatı)

*"Ahmet: Ben de **öğrenciyim**, **üniversitede** okuyorum. Hangi **bölümde** okuyorsun?"* (Eğitim Hayatı)

*"**İnternet** ve **sosyal medya** kullanımı arttıkça, insanlar arasındaki yüz yüze **iletişim** azalmış durumda."* (Teknoloji)

*"**Sınıfımızda** birçok eşya da bulunuyor. Örneğin, **siyah tahta**, **masa**, **sandalyeler**, **kitaplar**, **kalemler** ve **defterler** var."* (Sınıf)

*"Bir gün, **çiftçi bahçesine** gittiğinde, **ağacın** sadece birkaç **elma** verdiğini gördü."* (Elma Ağacı Masalı)

*"**Okul** hayatında **öğrencilerin** bir diğer önemli görevi de **ödevlerini** yapmaktır."* (Eğitim Hayatı)

*"Cemal: İlk önce tavukları **doğrayın**. Sonra bir tavada biraz yağı **ısıtın** ve tavukları **kızartın**."* (Yemek Tarifi)

*"Kapadokya, **volkanik patlamalar** ve erozyon sonucu oluşan **peri bacaları**, yer altı şehirleri, **vadiler** ve **kayalara** oyulmuş kiliseleriyle dünyaca ünlüdür."* (Gezi)

Tablo 3'te yer alan bulgulara göre ChatGPT-3.5 kullanılarak oluşturulan bütün metinlerin başlık ve içerik bakımından uyumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te yer alan bulgulara göre ChatGPT-3.5 kullanılarak oluşturulan bütün metinlerin paragraflar/bölümler arası uyum taşıdığı görülmektedir.

Tablo 4.

ChatGPT-3.5 Tarafından Üretilen Metinlerin Okur Merkezli Özellikler Bakımından Uyumu

		İş Hayatı	Tanışma	Teknoloji	Sınıf	Elma Ağacı Masalı	Eğitim Hayatı	Yemek Tarifi	Gezi
Okur Merkezli Özellikler	Metinler amaçlılık ilkesine uygundur.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler kabuledilebilirlik ilkesine uygundur.	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓
	Metinler bilgisellik ilkesine uygundur.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler belirgin bir ileti taşımaktadır.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinlerin iletili öğrencilerin artalan bilgileri bakımından anlaşılabilir.	✓	K	✓	-	-	✓	✓	✓

Metinlerde sınıf düzeyine uygun dil kullanılmıştır.	✓	K	✓	-	-	✓	✓	✓
Metinler okunabilirlik ilkelerine göre tam iletişim kurabilir niteliktedir.	K	K	✓	✓	-	✓	✓	K

Tablo 4'e göre ChatGPT-3.5 tarafından üretilen metinler okur merkezli özellikler bakımından incelendiğinde tüm metinlerin ChatGPT-3.5'e verilen komutlar doğrultusunda amaçlılık ile bilgisellik ilkesine uygun olduğu ve belirgin bir ileti taşıdığı görülmektedir.

Ülper'e (2018) göre bir metnin kabul edilebilir olması için iş birliği ilkesine uygun olması ve yazarın, metni okuyucuyla iletişim kurabileceği biçimde kurgulaması beklenmektedir. Buradan hareketle "Elma Ağacı Masalı" metninin; yazarın kurgulayışı, dil bilgisi ve anlamsal özellikler bakımından okuyucuya ve tutarlılık ilkesine uygun olmaması, okuyucuyla iletişim kuramaması nedeniyle kabuledilebilir olmadığı söylenebilir. Bunun dışındaki tüm metinlerin kabuledilebilirlik ilkesine uygun olduğu tespit edilmiştir.

"Elma Ağacı Masalı" ve "Sınıf" metnlerinin öğrencilerin artalan bilgileri bakımından uygun olmadığı, metinlerde sınıf düzeyine uygun bir dil kullanılmadığı tespit edilmiştir. "Elma Ağacı Masalı" metninin okunabilirlik ilkelerine göre tam iletişim kurabilir nitelikte olmadığı görülmektedir. Örnek olarak, "Elma Ağacı Masalı" metninde paragraflar arası dilbilgisel uyum söz konusu değildir. Metinde öğrenilen geçmiş zaman ve bilinen geçmiş zaman yapıları bir arada kullanılmıştır ("Bir zamanlar, küçük bir köyde yaşayan bir çiftçi varmış. Çiftçinin bahçesinde bir elma ağacı vardı"). Bu yapıların birlikte kullanılması metnin dilbilgisel anlamda bütünlüğünü bozmaktadır. Yazarın vermek istediği mesaj metinde açık bir şekilde işlenememiş, çokanlamlılığa neden olmuştur. Okunabilirlik ilkelerine göre tam iletişim kurabilir nitelikte olmadığı söylenebilir. A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi amaçlanan "Sınıf" metninde bazı dilbilgisi yapılarının (geniş zaman, gereklilik kipi, edilgen yapı vb.) hedef seviyenin üzerinde olduğu ve seviyenin üzerinde sözcük yapılarının kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu durumla ilgili örnekler aşağıda sıralanmıştır:

"Sınıfımızda her zaman temizlik yapılır..."

"... dışarıya bakarak doğayı izleyebiliriz."

"Sınıfımızda birçok eşya da bulunuyor."

"Elma Ağacı Masalı" ve "Sınıf" dışındaki tüm metinlerin genel olarak öğrencilerin artalan bilgilerine, sınıf (seviye) düzeyine uygunluk durumuna ve tam iletişim kurabilirlik ilkelerine uygun olduğu görülmüştür.

Tablo 5.

ChatGPT-3.5 Tarafından Üretilen Metinlerin Metinsellik Ölçütleri Bakımından Uyumu: Diğer Özellikler

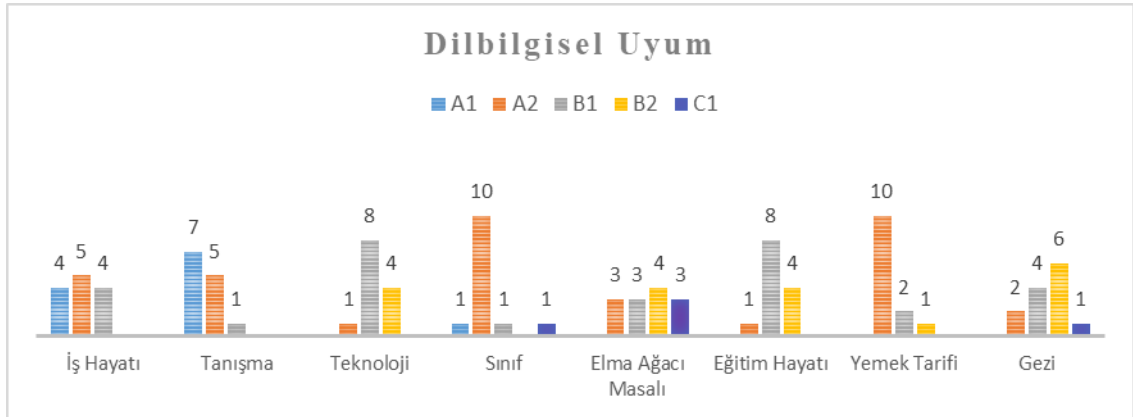
		İş Hayatı	Tanışma	Teknoloji	Sınıf	Elma ağacı Masalı	Eğitim Hayatı	Yemek Tarifi	Gezi
Diğer	Metinler yazım ve noktalama açısından uygundur.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Metinler öğrencinin ilgisini çekebilecek niteliktedir.	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓

Tablo 5’te görüldüğü üzere ChatGPT-3.5 tarafından üretilen tüm metinlerin yazım ve noktalama açısından uygun olduğu tespit edilmiştir. “Elma Ağacı Masalı” metni dışındaki tüm metinlerin öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte olduğu söylenebilir. “Elma Ağacı Masalı” metninde yazar-okur iletişimi sağlanamadığından öğrencinin metni anlamlandırması güç olacağı varsayılmaktadır. Bu sebeple metnin, öğrencinin ilgisini çekebilecek düzeyde olmadığı söylenebilir.

3.2. İkinci Aşama: ChatGPT-3.5 Tarafından Üretilen Metinlerin Uzman Görüşleri Bakımından Değerlendirilmesi

Şekil 1.

ChatGPT-3.5 Tarafından Üretilen Metinlerin Dilbilgisel Uyum Açısından Değerlendirilmesi



Şekil 1’e göre ChatGPT-3.5 tarafından üretilen metinler 13 uzman tarafından dilbilgisel uyum dikkate alınarak seviyelere göre incelenmiştir. Buna göre,

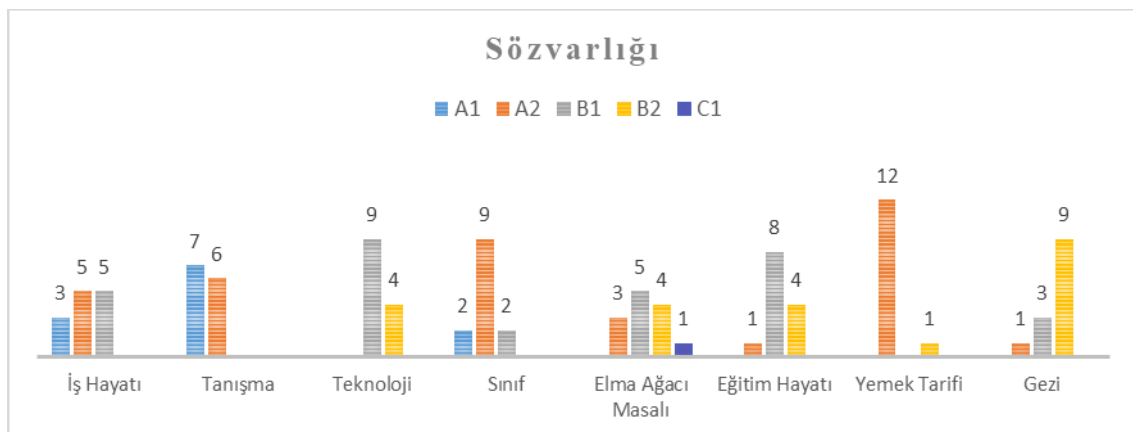
- B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “İş Hayatı” metni uzmanlar tarafından A1 seviyesi (f=4), B1 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak A2 seviyesine (f=5) uygun olduğu;
- A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Tanışma” metni uzmanlar tarafından B1 seviyesi (f=1), A2 seviyesi (f=5), ağırlıklı olarak A1 seviyesine (f=7) uygun olduğu;

- B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Teknoloji” metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=1), B2 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B1 seviyesine (f=8) uygun olduğu;
- A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Sınıf” metni uzmanlar tarafından A1 seviyesi (f=1), B1 seviyesi (f=1), C1 seviyesi (f=1), ağırlıklı olarak A2 seviyesine (f=10) uygun olduğu;
- A2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Elma Ağacı Masalı” metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=3), B1 seviyesi (f=3), C1 seviyesi (f=3), ağırlıklı olarak B2 seviyesine (f=4) uygun olduğu;
- B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Eğitim Hayatı” metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=1), B2 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B1 seviyesine (f=8) uygun olduğu;
- A2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Yemek Tarifi” metni uzmanlar tarafından B2 seviyesi (f=1), B1 seviyesi (f=2), ağırlıklı olarak A2 seviyesine (f=10) uygun olduğu;
- B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Gezi” metni uzmanlar tarafından C1 seviyesi (f=1), A2 seviyesi (f=2), B1 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B2 seviyesine (f=6) uygun olduğu belirlenmiştir.

Tüm uzmanların görüşleri değerlendirildiğinde; “Tanışma” (A1), “Eğitim Hayatı” (B1), “Yemek Tarifi” (A2) ve “Gezi” (B2) metnlerinin üretilmesi hedeflenen seviyeye uygun dilbilgisi yapılarını içerdiği belirlenmiştir. “İş Hayatı” (B1) metninin A2 seviyesinde, “Teknoloji” (B2) metninin B1 seviyesinde, “Sınıf” (A1) metninin A2 seviyesinde, “Elma Ağacı Masalı” (A2) metninin B2 seviyesinde olduğu belirlenerek hedeflenen seviyeye uygun dilbilgisi yapılarını içermediği tespit edilmiştir. Bu veriler incelendiğinde ChatGPT-3.5 tarafından üretilen 8 metnin 4’ünün (%50) hedeflenen seviyeye uygun dilbilgisi yapısı ile üretildiği görülmektedir.

Şekil 2.

ChatGPT-3.5 Tarafından Üretilen Metinlerin Sözcük Ağırlığı Açısından Değerlendirilmesi



Şekil 2’ye göre ChatGPT-3.5 tarafından üretilen metinler uzmanlar tarafından sözcük ağırlığı dikkate alınarak seviyelere göre incelenmiştir. Buna göre,

- B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “İş Hayatı” metni uzmanlar tarafından A1 seviyesi (f=3), ağırlıklı olarak A2 seviyesine (f=5) ve B1 seviyesine (f=5) uygun olduğu;
- A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Tanışma” metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=6), ağırlıklı olarak A1 seviyesine (f=7) uygun olduğu;

- B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Teknoloji” metni uzmanlar tarafından B2 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B1 seviyesine (f=9) uygun olduğu;
- A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Sınıf” metni uzmanlar tarafından A1 seviyesi (f=2), B1 seviyesi (f=2), ağırlıklı olarak A2 seviyesine (f=9) uygun olduğu;
- A2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Elma Ağacı Masalı” metni uzmanlar tarafından C1 seviyesi (f=1), A2 seviyesi (f=3), B2 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B1 seviyesine (f=5) uygun olduğu;
- B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Eğitim Hayatı” metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=1), B2 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B1 seviyesine (f=8) uygun olduğu;
- A2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Yemek Tarifi” metni uzmanlar tarafından B2 seviyesi (f=1), ağırlıklı olarak A2 seviyesine (f=12) uygun olduğu;
- B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen “Gezi” metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=1), B1 seviyesi (f=3), ağırlıklı olarak B2 seviyesine (f=9) uygun olduğu belirlenmiştir.

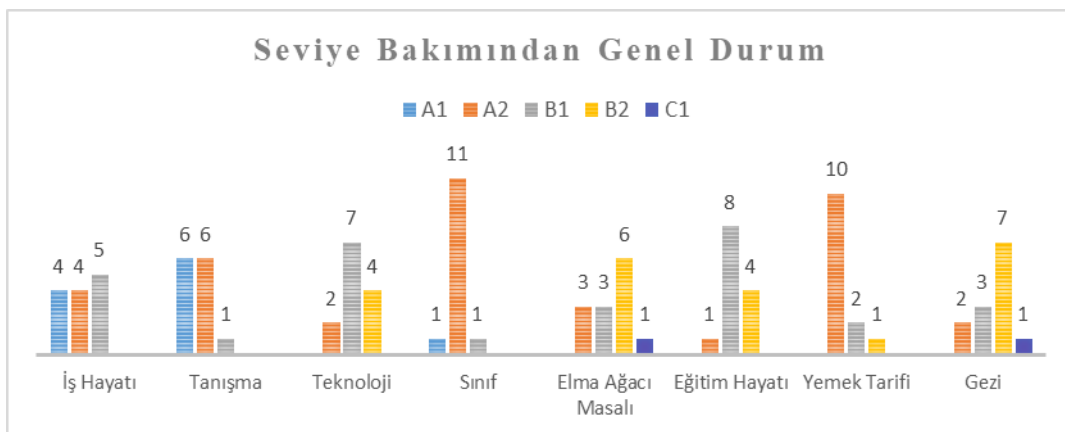
Tüm uzmanların görüşleri değerlendirildiğinde; “İş Hayatı” (B1), “Tanışma” (A1), “Eğitim Hayatı” (B1), “Yemek Tarifi” (A2) ve “Gezi” (B2) metnlerinin üretilmesi hedeflenen seviyeye yönelik sözvarlığına uygun olduğu belirlenmiştir. “Teknoloji” (B2) metninin B1 seviyesinde, “Sınıf” (A1) metninin A2 seviyesinde, “Elma Ağacı Masalı” (A2) metninin B1 seviyesinde olduğu belirlenerek hedeflenen seviyeye uygun sözvarlığı yapısıyla oluşturulmadığı tespit edilmiştir. Bu veriler incelendiğinde ChatGPT-3.5 tarafından üretilen 8 metnin 5’inin (%62,5) hedeflenen seviyeye uygun sözvarlığı yapısıyla oluşturulduğu görülmektedir.

Konuya Uygunluk

ChatGPT-3.5 tarafından üretilen metinler uzmanlar tarafından konuya uygunluk dikkate alınarak seviyelere göre incelenmiştir. Buna göre; “İş Hayatı”, “Tanışma”, “Teknoloji”, “Sınıf”, “Elma Ağacı Masalı” ve “Yemek Tarifi” metinleri 13 uzmanın 12’si tarafından; “Eğitim Hayatı” ve “Gezi” metnlerinin ise tüm uzmanlar tarafından konuya uygun olarak oluşturulduğu belirlenmiştir. Buradan hareketle, tüm metinlerin genel olarak konuya uygun üretildiği tespit edilmiştir.

Şekil 3.

ChatGPT-3.5 Tarafından Üretilen Seviye Bakımından Genel Durumunun Değerlendirilmesi



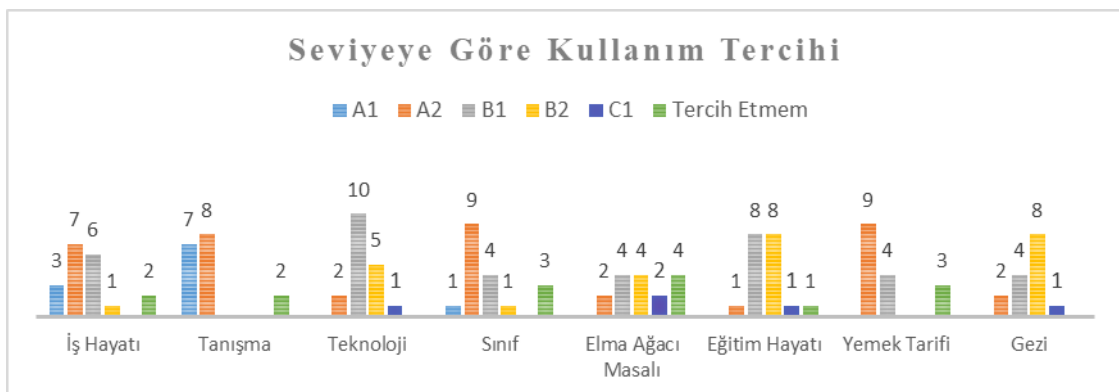
Şekil 3'e göre ChatGPT-3.5 tarafından üretilen metinler uzmanlar tarafından seviyeye uygunluk bakımından genel durumu dikkate alınarak incelenmiştir. Buna göre,

- B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "İş Hayatı" metni uzmanlar tarafından A1 seviyesi (f=4), A2 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B1 seviyesine (f=5) uygun olduğu;
- A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Tanışma" metni uzmanlar tarafından B1 seviyesi (f=1), ağırlıklı olarak A1 seviyesine (f=6) ve A2 seviyesine (f=6) uygun olduğu;
- B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Teknoloji" metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=2), B2 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B1 seviyesine (f=7) uygun olduğu;
- A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Sınıf" metni uzmanlar tarafından A1 seviyesi (f=1), B1 seviyesi (f=1), ağırlıklı olarak A2 seviyesine (f=11) uygun olduğu;
- A2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Elma Ağacı Masalı" metni uzmanlar tarafından C1 seviyesi (f=1), A2 seviyesi (f=3), B1 seviyesi (f=3), ağırlıklı olarak B2 seviyesine (f=6) uygun olduğu;
- B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Eğitim Hayatı" metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=1), B2 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B1 seviyesine (f=8) uygun olduğu;
- A2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Yemek Tarifi" metni uzmanlar tarafından B2 seviyesi (f=1), B1 seviyesi (f=2), ağırlıklı olarak A2 seviyesine (f=10) uygun olduğu;
- B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Gezi" metni uzmanlar tarafından C1 seviyesi (f=1), A2 seviyesi (f=2), B1 seviyesi (f=3), ağırlıklı olarak B2 seviyesine (f=7) uygun olduğu belirlenmiştir.

Tüm uzmanların görüşleri değerlendirildiğinde; "İş Hayatı" (B1), "Eğitim Hayatı" (B1), "Yemek Tarifi" (A2) ve "Gezi" (B2) metinlerinin üretilmesi hedeflenen seviyeye uygun olduğu belirlenmiştir. "Tanışma" (A1) metninin A2 seviyesinde, "Teknoloji" (B2) metninin B1 seviyesinde, "Sınıf" (A1) metninin A2 seviyesinde, "Elma Ağacı Masalı" (A2) metninin B2 seviyesinde olduğu belirlenerek hedeflenen seviyeye uygun olarak oluşturulmadığı tespit edilmiştir. Bu veriler incelendiğinde ChatGPT-3.5 tarafından üretilen 8 metnin 4'ünün (%50) hedeflenen seviyeye uygun olduğu görülmektedir.

Şekil 4.

ChatGPT-3.5 Tarafından Üretilen Metinlerin Seviyeye Göre Kullanım Tercihi Açısından Değerlendirilmesi



Şekil 4'e göre ChatGPT-3.5 tarafından üretilen metinler uzmanlar tarafından seviyeye göre kullanım tercihleri dikkate alınarak incelenmiştir. Buna göre,

- B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "İş Hayatı" metni uzmanlar tarafından B2 seviyesi (f=1), A1 seviyesi (f=3), B1 seviyesi (f=6), ağırlıklı olarak A2 seviyesinde (f=7) kullanımının tercih edildiği, 2 uzman tarafından ise metnin kullanımının tercih edilmediği;
- A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Tanışma" metni uzmanlar tarafından A1 seviyesi (f=7), ağırlıklı olarak A2 seviyesinde (f=8) kullanımının tercih edildiği, 2 uzman tarafından ise metnin kullanımının tercih edilmediği;
- B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Teknoloji" metni uzmanlar tarafından C1 seviyesi (f=1), A2 seviyesi (f=2), B2 seviyesi (f=5), ağırlıklı olarak B1 seviyesinde (f=10) kullanımının tercih edildiği;
- A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Sınıf" metni uzmanlar tarafından A1 seviyesi (f=1), B2 seviyesi (f=1), B1 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak A2 seviyesinde (f=9) kullanımının tercih edildiği, 3 uzman tarafından ise metnin kullanımının tercih edilmediği;
- A2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Elma Ağacı Masalı" metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=2), C1 seviyesi (f=2), ağırlıklı olarak B1 seviyesinde (f=4) ve B2 seviyesinde (f=4) kullanımının tercih edildiği, 4 uzman tarafından ise metnin kullanımının tercih edilmediği;
- B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Eğitim Hayatı" metni uzmanlar tarafından A2 seviyesi (f=1), C1 seviyesi (f=1), ağırlıklı olarak B1 seviyesinde (f=8) ve B2 seviyesinde (f=8) kullanımının tercih edildiği, 1 uzman tarafından ise metnin kullanımının tercih edilmediği;
- A2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Yemek Tarifi" metni uzmanlar tarafından B1 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak A2 seviyesinde (f=9) kullanımının tercih edildiği, 3 uzman tarafından ise metnin kullanımının tercih edilmediği;
- B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen "Gezi" metni uzmanlar tarafından C1 seviyesi (f=1), A2 seviyesi (f=2), B1 seviyesi (f=4), ağırlıklı olarak B2 seviyesinde (f=8) kullanımının tercih edildiği belirlenmiştir.

Tüm uzmanların görüşleri değerlendirildiğinde; "Eğitim Hayatı" (B1), "Yemek Tarifi" (A2) ve "Gezi" (B2) metinlerinde hedeflenen seviyenin uzmanlar tarafından kullanım tercihleri ile aynı seviyede olduğu belirlenmiştir. "İş Hayatı" (B1) metninin A2 seviyesinde, "Tanışma" (A1) metninin A2 seviyesinde, "Teknoloji" (B2) metninin B1 seviyesinde, "Sınıf" (A1) metninin A2 seviyesinde olduğu belirlenerek kullanımının hedeflenen seviyeye uygun olmadığı tespit edilmiştir. "Elma Ağacı Masalı" (A2) metninin B1 ve B2 seviyesinde kullanılabileceği (f=4) ve aynı oranda kullanımının uygun olmadığı (f=4) görüşü belirtilmiştir. Bu veriler incelendiğinde ChatGPT-3.5 tarafından üretilen 8 metnin 3'ünün (%37,5) hedeflenen seviyenin uzmanlar tarafından kullanım tercihleri ile aynı seviyede olduğu görülmektedir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, ChatGPT-3.5 tarafından üretilen 8 metin uzman görüşleri alınarak ve metinsellik ölçütleri bakımından incelenerek elde edilen sonuçlar karşılaştırılmıştır. Buna göre;

Metinsellik ölçütleri bakımından değerlendirilen “Tanışma” metni, taşıması gereken metinsel özellikleri taşımaktadır. Genel olarak A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen metin, uzman görüşleri incelendiğinde dilbilgisel uyum bakımından ağırlıklı olarak A1 seviyesinde; sözvarlığı bakımından A1 seviyesinde; seviye bakımından genel durumunun A2 seviyesinde; kullanım tercihleri bakımından A2 seviyesinde ve genel olarak hedeflenen konuya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler karşılaştırıldığında metnin genel olarak seviye ve kullanım tercihlerinin belirleyiciliği bakımından A2 seviyesine yönelik olduğu ve metinsellik açısından öğrencilere uygun bir metin görünümü sunduğu anlaşılmaktadır.

“Sınıf” metni, taşıması gereken metinsel özellikleri genel olarak taşımaktadır. Metnin, öğrenci artalan bilgilerine ve sınıf düzeyine uygun olmadığı görülmüştür. Genel olarak A1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen metin, uzman görüşleri incelendiğinde dilbilgisel uyum bakımından ağırlıklı olarak A2 seviyesinde; sözvarlığı bakımından A2 seviyesinde; seviye bakımından genel durumunun A2 seviyesinde; kullanım tercihleri bakımından A2 seviyesinde ve genel olarak hedeflenen konuya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler karşılaştırıldığında metnin genel olarak A2 seviyesine yönelik olduğu ve metinsellik açısından öğrencilere uygun bir metin görünümü sunduğu anlaşılmaktadır.

A1 seviyesine yönelik üretilmesi beklenen metinlerin genel olarak A2 seviyesine uygun olduğu, A1 seviyesinde metin üretilirken seviyenin üzerinde kelimeler ve dilbilgisi yapılarının kullanıldığı görülmektedir. Buradan hareketle, ChatGPT-3.5’in A1 seviyesinde metin üretme konusunda başarılı olmadığı söylenebilir. Kohnke, Moorhouse ve Zou’nun (2023) çalışmalarında ChatGPT tarafından üretilen İngilizce metinlerin yine ChatGPT tarafından başlangıç seviyesine uygun hâle getirilecek şekilde ayarlanabildiği sonucuna ulaşılmıştır. Başlangıç seviyesine yönelik metin oluşturmada İngilizcede başarılı kabul edilebilen ChatGPT’nin Türkçede aynı başarıyı gösteremediği anlaşılmaktadır. İngilizce, internet üzerinde en çok kullanılan dillerden biridir. Dolayısıyla İngilizce metin verileri diğer dillere kıyasla çok daha fazladır. L. Uzun (2023), ChatGPT modelinin internetten büyük miktarda veri üzerinde eğitildiğini ve web sitelerinden, kitaplardan ve makalelerden metin içerikleri içerdiğini ifade etmektedir. Buradan hareketle, ChatGPT’nin daha çok İngilizce veri setlerine sahip olduğu düşünülerek İngilizce metin üretmede daha başarılı olduğu söylenebilir. Şimşek ve Örgü Yaşar’ın (2023) çalışmalarında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin en çok A1 seviyesinde sadeleştirilmiş metinlere ihtiyaç duydukları ve bu düzeye uygun metinleri bulmakta zorlandıkları tespit edilmiştir. Bu durum A1 seviyesinde öğretilmesi hedeflenen dilbilgisi yapılarının sınırlı olmasından kaynaklanmaktadır. ChatGPT-3.5 tarafından A1 seviyesine yönelik üretilen metinlerde de benzer problemler olduğu gözlemlenmiştir. İki durumda da seviyenin üzerinde dilbilgisi yapıları ve söz varlığı unsurları kullanılmakta; üretilmesi hedeflenen seviyenin üzerinde metinler ortaya çıkmaktadır. Öğreticiler metni sadeleştirme aşamasında, ChatGPT-3.5 ise üretme aşamasında seviyeye uygun metin ortaya çıkarmakta zorlanmaktadır.

“Elma Ağacı Masalı” metni, okur merkezli özellikler bakımından kabuledilebilirlik ilkesine, öğrencinin artalan bilgilerine, sınıf düzeyine ve tam iletişim kurabilirlik ilkesine uygun taşıması gereken metinsellik özellikleri taşımamaktadır. Genel olarak A2 seviyesine uygun olarak

üretilmesi beklenen metin, uzman görüşleri incelendiğinde dilbilgisel uyum bakımından ağırlıklı olarak B2 seviyesinde; sözvarlığı bakımından B1 seviyesinde; seviye bakımından genel durumunun B2 seviyesinde; kullanım tercihleri bakımından B1 ile B2 seviyesinde olmakla beraber aynı oranda uzman tarafından metnin kullanımının tercih edilmediği ve genel olarak hedeflenen konuya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler karşılaştırıldığında ve uzman görüşleri ele alındığında metnin seviyesine yönelik kesin bir değerlendirme yapmanın güç olduğu, metinde büyük oranda hatalar olduğu (dilbilgisel, tutarlılık ve açıklık) ve metinsellik açısından öğrencilere uygun bir metin görünümü sunmadığı anlaşılmaktadır.

“Yemek Tarifi” metni, taşıması gereken metinsel özellikleri taşımaktadır. Genel olarak A2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen metin, uzman görüşleri incelendiğinde dilbilgisel uyum bakımından ağırlıklı olarak A2 seviyesinde; sözvarlığı bakımından A2 seviyesinde; seviye bakımından genel durumunun A2 seviyesinde; kullanım tercihleri bakımından A2 seviyesinde ve genel olarak hedeflenen konuya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler karşılaştırıldığında metnin genel olarak A2 seviyesine yönelik olduğu ve metinsellik açısından öğrencilere uygun bir metin görünümü sunduğu anlaşılmaktadır.

ChatGPT-3.5 tarafından A2 seviyesine yönelik üretilmesi beklenen metinlerde başarı oranının yaklaşık %50 olduğu görülmüştür. Bu durumun ortaya çıkmasında farklılığın sebebi olarak metin türü gösterilebilir. Araştırmanın metin üretme aşamasında ChatGPT-3.5’in genel olarak masal türündeki metinleri üretmede başarısız olduğu gözlemlenmiştir. Kızıldağ’ın (2023) ChatGPT tarafından üretilen masalları geleneksel Türk masallarıyla karşılaştırdığı çalışmasında üretilen masalların geleneksel Türk masallarıyla bir uyum ve gelenekteki derinlikte olmadığı, herhangi bir kültürel aktarım iddiasında olmadığı görülmüştür. Üretilen bu metinlerin geleneksel masal formuna hiçbir şekilde uymaması sonucuyla ChatGPT’nin masal yazma konusunda başarılı olmadığı söylenebilir. Diğer bir açıdan, ChatGPT’nin bilgilendirici metin türlerinde daha iyi sonuç elde ettiği görülmüştür. Metnin türü değiştirildiği takdirde ortaya çıkan sonucun değişkenlik gösterebileceği söylenebilir.

“İş Hayatı” metni, taşıması gereken metinsel özellikleri taşımaktadır. Genel olarak B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen metin, uzman görüşleri incelendiğinde dilbilgisel uyum bakımından ağırlıklı olarak A2 seviyesinde; sözvarlığı bakımından B1 seviyesinde; seviye bakımından genel durumunun B1 seviyesinde; kullanım tercihi bakımından A2 seviyesinde ve genel olarak hedeflenen konuya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler karşılaştırıldığında metnin genel olarak B1 seviyesine yönelik olduğu ve metinsellik açısından öğrencilere uygun bir metin görünümü sunduğu anlaşılmaktadır.

“Eğitim Hayatı” metni, taşıması gereken metinsel özellikleri taşımaktadır. Genel olarak B1 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen metin, uzman görüşleri incelendiğinde dilbilgisel uyum bakımından ağırlıklı olarak B1 seviyesinde; sözvarlığı bakımından B1 seviyesinde; seviye bakımından genel durumunun B1 seviyesinde; kullanım tercihleri bakımından B1 ile B2 seviyesinde ve genel olarak hedeflenen konuya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler karşılaştırıldığında metnin genel olarak B1 seviyesine yönelik olduğu ve metinsellik açısından öğrencilere uygun bir metin görünümü sunduğu anlaşılmaktadır.

ChatGPT-3.5 tarafından B1 seviyesine yönelik üretilmesi beklenen metinlerde başarı oranının %100 olduğu görülmüştür. Buradan hareketle, ChatGPT-3.5’in B1 seviyesinde metin üretme konusunda başarılı olduğu söylenebilir. Bu bulgu, Zileli’nin (2023) çalışmasında ChatGPT

kullanarak okuma alıştırmaları yapmak amacıyla İngilizce komut verilerek Türkçe oluşturulan metnin B1 seviyesinde başarılı olduğu sonucuyla örtüşmektedir.

“Teknoloji” metni, taşıması gereken metinsel özellikleri taşımaktadır. Genel olarak B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen metin, uzman görüşleri incelendiğinde dilbilgisel uyum bakımından ağırlıklı olarak B1 seviyesinde; sözcük varlığı bakımından B1 seviyesinde; seviye bakımından genel durumunun B1 seviyesinde; kullanım tercihleri bakımından B1 seviyesinde ve genel olarak hedeflenen konuya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler karşılaştırıldığında metnin genel olarak B1 seviyesine yönelik olduğu ve metinsellik açısından öğrencilere uygun bir metin görünümü sunduğu anlaşılmaktadır.

“Gezi” metni, taşıması gereken metinsel özellikleri taşımaktadır. Genel olarak B2 seviyesine uygun olarak üretilmesi beklenen metin, uzman görüşleri incelendiğinde dilbilgisel uyum bakımından ağırlıklı olarak B2 seviyesinde; sözcük varlığı bakımından B2 seviyesinde; seviye bakımından genel durumunun B2 seviyesinde; kullanım tercihleri bakımından B2 seviyesinde ve genel olarak hedeflenen konuya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler karşılaştırıldığında metnin genel olarak B2 seviyesine yönelik olduğu ve metinsellik açısından öğrencilere uygun bir metin görünümü sunduğu anlaşılmaktadır.

ChatGPT-3.5 tarafından B2 seviyesine yönelik üretilmesi beklenen metinlerde başarı oranının yaklaşık %50 olduğu görülmüştür. ChatGPT-3.5’in B1 ve B2 seviyelerinde metin üretirken seviyeler arasındaki farklılığın ayrımını kesin bir şekilde ortaya koyamadığı ve bu seviyeleri genel olarak birbiriyle ilişkilendirdiği söylenebilir.

ChatGPT, 3.5 versiyonunda İngilizce dilinde %70,1’lik performans oranını ChatGPT-4 versiyonunda %85,5 oranına yükseltmiştir. Türkçede ise ChatGPT-4 versiyonunun %80’lik bir performansa sahip olduğu belirtilmiştir (<https://openai.com/research/gpt-4>). Bu çalışmada ChatGPT-3,5 versiyonu kullanılmıştır ve genel Türkçe başarıları değil seviyelere yönelik Türkçe metin oluşturma başarıları test edilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda seviyelere yönelik üretilmesi hedeflenen 8 metnin 4’ünün hedeflenen seviyeye uygun kabul edilebileceği; 4’ünün ise hedeflenen seviyeye uygun olmadığı görülerek ChatGPT-3,5 versiyonunun seviyelere yönelik Türkçe metin oluşturma başarı oranının %50 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ve sonuçlardan hareketle şu öneriler sunulabilir:

➤ ChatGPT kullanılırken süreçteki en önemli problem verilen komutlardan kaynaklanmaktadır. Kullanıcıların, dil öğretme amaçlarına uygun en doğru çıktıyı alabilmeleri ve çıktılarda anlam karmaşası yaşanmaması için metin üretim aşamasında ChatGPT’ye verilen komutlar hedefe uygun, detaylı ve açık olmalıdır.

➤ ChatGPT, komutlarda yer alan bilgiler hakkında yeterli veriye sahip olmayabilir. Bu gibi durumlarda komutlar detaylandırılarak ve ChatGPT’nin yeterli veriye sahip olmadığı konular (dil seviyelerine yönelik konular, CEFR, Maarif Programı, hedef dilbilgisi yapıları, sözcük varlığı unsurları, metin türleri ve konusu gibi) sisteme öğretilerek komut verme süreci planlanmalıdır.

➤ ChatGPT tarafından üretilen metinlerde istenilen çıktının sağlanamaması veya yeterli görülmediği durumlarda, üretilen metinler kullanıcılar tarafından hedefe uygun şekilde düzenlenerek kullanıma uygun hâle getirilebilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için İstanbul Gelişim Üniversitesinden (20.10.2023 tarih ve 2023-08 sayılı) etik izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Aktay, S., Gök, S., & Uzunoğlu, D. (2023). ChatGPT in education. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 7(2), 378-406.
- Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zeka ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.
- Beaugrande, R. A. D. & Dressier W. (1981). *Introduction to text linguistics*. Longman Group Company.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2023). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Coşkun, E. (2005). *İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Coşkun, F. & Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay zekanın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 54(3), 947-966. <https://dx.doi.org/10.30964/auebfd.916220>
- Durmuş, M. (2013). *Yabancılar Türkçe öğretimi*. Grafiker Yayınları.
- Günay, D. (2003). *Metin bilgisi*. Papatya Yayınları.
- Halliday, M.A.K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in english*. Longman Group UK Limited.
- İşler, B. & Kılıç, M. Y. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *e-Journal of New Media/ Yeni Medya Elektronik Dergi*, 5(1), 1-11.
- Keskin, F. & Okur, Alpaslan (2018). Okuma eğitimi. M. Durmuş & A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi* el kitabı içinde (s. 295-310). Grafiker Yayınları.
- Kızıldağ, H. (2023). Yapay zekâ bir masal yaratıcısı/anlatıcısı olabilir mi?: Chatgpt masalları. *Turkish Studies – Language*, 18(3), 1759-1775. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.71763>
- Kohnke, L., Moorhouse, B. & Zou D. (2023). ChatGPT for language teaching and learning. *RELC Journal*, 54(2), 537-550. <https://doi.org/10.1177/00336882231162868>
- Kushmar, L.V., Vornachev, A. O., Korobova I. O., & Kaida, N. O. (2022). Artificial intelligence in language learning: what are we afraid of. *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on CALL*, (8), 262-273. <https://dx.doi.org/10.24093/aweij/call8.18>
- Memarian, B. & Doleck, T. (2023). ChatGPT in education: methods, potantials, and limitations. *Computer in Human Behavior: Artificial Humans*, 1(2), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.chbah.2023.100022>
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Nobel Yayın Dağıtım.
- Montenegro-Rueda, M., Fernandez-Cerero, J., Fernandez-Batanero, J. M. & Lopez-Meneses, E. (2023). Impact of the implementation of CHATGPT in education: a systematic review. *Computers*, 12(8), 153. <https://doi.org/10.3390/computers12080153>
- Onan, B. (2020). *Dil eğitiminin temel kavramları*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- OpenAI (2024). <https://chat.openai.com/> (Erişim Tarihi: 25.02.2024)
- Özdemir, S. ve Eroğlu, E. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılan metin uyarlama çalışmalarının betimsel analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 11(4), 1613-1631.

- Sevli, O. (2023). ChatGPT'nin eğitim alanında kullanımı (using ChatGPT in education). 4. Uluslararası Karadeniz Modern Bilimsel Araştırmalar Kongresi, Rize, Türkiye.
- Şenyaman, G. (2023). Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 1057-1070. <https://dx.doi.org/10.29000/rumelide.1285940>
- Şimşek, C. & Örgü Yaşar, F. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin metin sadeleştirmeye ve sadeleştirilmiş metinlere yönelik görüşleri. *International Journal of Language Academy*, 11(2), 404-426.
- Türkben, T. (2018). Beşinci sınıf Türkçe ders kitabı metinlerinin metinsellik ölçütleri açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 961-986.
- Uzun, L. (2023). *ChatGPT-4 ve dil eğitimine etkisi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Uzun, M. (2023). Bir metin dil bilimsel çözümleme: Yusuf Atılgan'ın "Tutku" adlı hikâyesinde bağışıklık ve tutarlılık. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 12(3), 1128-1158.
- Ülper, H. (ed.) (2018). *Türkçe ders kitabı çözümlemeleri*. Pegem Akademi.
- Yahyazadeh, N. (2023). The influence of ChatGPT in education: a comprehensive review. *International Journal of Recent Research Aspects*, 10(3), 17- 26.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, E. (2021). Metinsellik ile yazınsallık kavramı ve Hasan Ali Toptaş'ın Bir Dünyanın Akşam Resmi öyküsünün metinsellik ile yazınsallık bağlamında incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(4), 1371-1392.
- Zileli, E. N. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde ChatGPT örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 42-51. <https://openai.com/research/gpt-4> (Erişim Tarihi: 13.09.2023)

İletişim/Correspondence

Tuba Nur KATI tubakat2@gmail.com
Öğr. Gör. Uğur CAN ugcan@gelisim.edu.tr

Ek A:

A1

(Tanışma)

Komut: Avrupa dilleri ortak çerçeve metnine göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1 seviyesi dil bilgisi yapılarını ve seviyeye uygun kelimeleri, söz varlığı unsurlarını kullanarak "tanışma" konulu bir diyalog yaz. Metinde hal eklerini, şimdiki zaman ve bilinen geçmiş zaman yapısını, temel selamlaşma-tanışma kalıplarını kullan.

ChatGPT:

Tabii ki, size A1 seviyesinde bir "tanışma" konulu diyalog yazabilirim. İşte örneğimiz:

Ahmet: Merhaba, ben Ahmet. Senin adın nedir?

Ayşe: Merhaba Ahmet, ben Ayşe. Memnun oldum.

Ahmet: Ben de memnun oldum. Nasılsın?

Ayşe: İyiyim, teşekkür ederim. Sen nasılsın?

Ahmet: Ben de iyiyim, teşekkür ederim. Nereden geliyorsun?

Ayşe: İstanbul'dan geliyorum. Sen nereden geliyorsun?

Ahmet: Ben de İstanbul'dan geliyorum. Ne yapıyorsun? Öğrenci misin, çalışıyor musun?

Ayşe: Ben öğrenciyim. Sen ne yapıyorsun?

Ahmet: Ben de öğrenciyim, üniversitede okuyorum. Hangi bölümde okuyorsun?

Ayşe: Ben mühendislik okuyorum. Sen hangi bölümde okuyorsun?

Ahmet: Ben de mühendislik okuyorum. Hangi alanında yoğunlaşıyorsun?

Ayşe: Benim ana dalım elektrik mühendisliği. Ya senin alanın?

Ahmet: Benim alanım ise bilgisayar mühendisliği. İleride birlikte çalışma fırsatı bulabiliriz belki.

Ayşe: Tabii, neden olmasın? İşte bana telefon numaranı verebilirsin, belki ileride bir araya gelip bir proje üzerinde çalışabiliriz.

Ahmet: Elbette, seve seve. İşte benim numaram, hemen kaydedebilirsin.

Ayşe: Tamam, kaydediyorum. Seninle tanıştığım için gerçekten memnun oldum, Ahmet.

Ahmet: Ben de seninle tanıştığıma çok memnun oldum, Ayşe. Kendine iyi bak, görüşmek üzere.

Ayşe: Sen de kendine iyi bak, görüşmek üzere.

A1

(Sınıf)

Komut: Avrupa dilleri ortak çerçeve metnine göre yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1 seviyesi dil bilgisi yapılarını ve seviyeye uygun kelimeleri, söz varlığı unsurlarını kullanarak "sınıfım" konulu bir metin yaz. Metinde hal eklerini, şimdiki zaman ve bilinen geçmiş zaman yapısını, var- yok ifadelerini ve sınıfı içinde mevcut olan kişi ve eşyalara yönelik kelimeleri kullan.

ChatGPT:

Tabii ki, size A1 seviyesinde bir "sınıfım" konulu metin yazabilirim. İşte örneğimiz:

Benim sınıfım çok güzel ve arkadaşlarım çok cana yakın. Sınıfımızda on beş öğrenci var, her biri farklı bir karaktere sahip. Sınıfımızda birçok eşya da bulunuyor. Örneğin, siyah tahta, masa, sandalyeler, kitaplar, kalem ve defterler var.

Derslerimiz sabah saat dokuzda başlıyor ve öğleden önce üçe kadar devam ediyor. Her öğretmenin dersi farklı, bazen matematik, bazen Türkçe, bazen de fen bilgisi dersi alıyoruz.

Sınıfımızın arkasında bir pencere var ve dışarıya bakarak doğayı izleyebiliriz. Pencere genellikle açık, ancak bazen soğuk olduğunda kapalı tutarız. Sınıfımızın kapısı da her zaman kapalıdır, böylece dışarıdan gelen gürültüler bizim derslerimizi etkilemez.

Sınıfımızda her zaman temizlik yapılır ve sınıfımız hep düzenli tutulur. Her öğrencinin bir masası ve bir sandalyesi var ve herkesin ismi masasında yazılı.

Sınıfımızda şu anda tüm öğrenciler mevcut. Birkaç öğrenci geçmişte başka bir okulda okumuştur, ancak şimdi bizim sınıfa geldiler. Onlar da diğer arkadaşlarımız kadar hoşgörülü ve yardımseverler.

Benim sınıfım gerçekten harika ve sınıf arkadaşlarım da çok eğlenceli. Burada öğrenmeyi seviyoruz ve birbirimize yardımcı oluyoruz.

A2

(Yemek Tarifi)

Komut: Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 seviyesine uygun "yemek tarifi" konulu bir diyalog yazmanı istiyorum. Metinde emir kipi, istek kipi, belirli geçmiş zaman ve gelecek zaman dil bilgisi yapılarını kullan.

ChatGPT:

Tabii, size A2 seviyesinde bir "yemek tarifi" konulu diyalog yazabilirim. İşte örneğimiz:

Ayşe: Merhaba Cemal, seni yemek yaparken gördüm. Ne yapıyorsun?

Cemal: Merhaba Ayşe, bugün evde kalmaya karar verdim ve biraz yemek yapmaya karar verdim. Bir tavuk yemeği yapacağım.

Ayşe: Ne güzel! Bu yemek nasıl yapılır?

Cemal: İlk önce tavukları doğrayın. Sonra bir tavada biraz yağ ısıtın ve tavukları kızartın. Soğanları ve sarımsakları doğrayın ve tavuklara ekleyin. Tavuklar ve soğanlar biraz kavrulduktan sonra, domatesleri doğrayın ve tavaya ekleyin. Biraz su ekleyin ve tüm malzemeleri kaynatın. Biraz tuz ve baharat ekleyin.

Ayşe: Şimdi anladım. Çok kolay görünüyor.

Cemal: Evet, gerçekten öyle. Tavuklar piştiğinde, pilav hazırlayın. Pilav yapmak için pirinçleri yıkayın ve bir tencereye koyun. Tencereye su ekleyin ve biraz tuz ekleyin. Tüm malzemeleri kaynatın ve kısık ateşte pişirin.

Ayşe: Bu kadar. Gerçekten harika görünüyor. Ne zaman pişecek?

Cemal: Tavuklar yaklaşık yarım saatte pişer. Pilav ise yaklaşık 20 dakika sürer. Yaklaşık bir saat içinde hazır olacak.

Ayşe: Harika, ben de bir şeyler yapacağım. Çok teşekkür ederim Cemal.

Cemal: Rica ederim, umarım sen de lezzetli bir yemek yaparsın.

A2

(Elma Ağacı Masalı)

Komut: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A2 seviyesine uygun bir masal yazmanı istiyorum. Metinde belirsiz geçmiş zaman, pekiştirme sıfatları, yeterlilik fiili dil bilgisi yapılarını kullan.*

ChatGPT:

Elma Ağacı

Bir zamanlar, küçük bir köyde yaşayan bir çiftçi varmış. Çiftçinin bahçesinde bir elma ağacı vardı. Bu ağaçta çok güzel ve lezzetli elma meyveleri yetişirdi. Her yıl, ağaçtan o kadar çok elma toplardı ki, hepsini satamazdı. Bazılarını ailesi ve komşularıyla paylaşırdı, ancak hala birçok elma boşa gitmişti.

Bir gün, çiftçi bahçesine gittiğinde, ağacın sadece birkaç elma verdiğini gördü. Çok üzüldü ve ağaca bakarak "Ne oldu sana?" diye sordu. Ağaç cevap verdi: "Bir süre önce, senin küçük kızın geldi ve benimle konuştu. O kadar güzel ve sevimliydi ki, ona bir elma verdim. Sonra, her gün geldi ve benimle oynamaya başladı. Sana verdiğim elmaları almadan önce, küçük kızın onları sevdiği için bana getirdiğini fark ettim. O kadar çok sevildim ki, artık sadece birkaç elma veriyorum. Ancak, küçük kızın gelip benimle oynamaya devam etmesi durumunda, tekrar eski halime dönebilirim."

Çiftçi bu cevaba şaşırdı ve kızına sordu. Küçük kız, ağacın söylediklerinin doğru olduğunu söyledi ve her gün ağaca giderek onunla oynamaya başladı. Birkaç hafta sonra, ağaç yeniden güzel ve lezzetli elmalarla doluydu.

Bu masalda, ağacın insan gibi hissetmesi ve konuşabilmesi gerçeküstü bir unsurdur. Ancak, masalda verilen mesaj çok gerçek: sevgi ve ilgi, insanların hayatlarını daha güzel hale getirebilir. İnsanların doğaya ve diğer canlılara saygılı olması gerektiğini ve hayatın sadece kendileriyle ilgili olmadığını hatırlatır.

B1

(İş Hayatı)

Komut: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde B1 seviyesine uygun "iş hayatı" konulu bir diyalog istiyorum. Metinde zarf fiilleri (-ArAk, -ken), şimdiki zamanın hikayesi, isim fiil ekleri (-ma, -mak, -ış) ve gereklilik kipi dil bilgisi yapılarını kullan.*

ChatGPT:

İş hayatı konulu bir diyalog:

Ali: Merhaba, ben Ali. Senin adın nedir? Ayşe: Merhaba, ben Ayşe. Ben de burada yeni işe başladım. Ali: Hoş geldin Ayşe. Hangi bölümde çalışıyorsun? Ayşe: Ben finans departmanında çalışıyorum. Sen nerede çalışıyorsun? Ali: Ben satış departmanında çalışıyorum. Senin işin nasıl gidiyor? Ayşe: İyi gidiyor, ama iş yüküm çok fazla. Senin işin nasıl? Ali: Benim işim de yoğun, ama takımımızla iyi bir şekilde çalışıyoruz. Ayşe: Çok güzel. Bana da takım çalışması yapmak istiyorum. Ali: Tabii, seninle birlikte çalışmayı çok isterim. Sen işe başladığın günden beri şirkette neler yaptın? Ayşe: Finansal raporlar hazırladım ve diğer departmanlarla iletişim halinde oldum. Şirketin mali durumu iyi gibi görünüyor. Ali: O zaman senin çalışmaların şirket için çok değerli. Devam etmen gerekiyor. Ayşe: Teşekkür ederim, Ali. Seninle çalışmak için sabırsızlanıyorum. Ali: Ben de seninle çalışmak için sabırsızlanıyorum, Ayşe. İşte birlikte güzel işler yapacağız.

B1

(Eğitim Hayatı)

Komut: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde B1 seviyesine uygun "eğitim hayatı" konulu bilgilendirici metin yazmanı istiyorum. Metinde zarf fiilleri (-ArAk, -ken), şimdiki zamanın hikayesi, isim fiil ekleri (-ma, -mak, -ış) ve gereklilik kipi, dilek kipi, şart kipi dil bilgisi yapılarını kullan.*

ChatGPT:

Eğitim hayatı herkes için önemlidir. Çünkü insanlar eğitim yoluyla yeni şeyler öğrenir ve kendilerini geliştirirler. Eğitim hayatının önemli bir parçası da okul hayatıdır. Okulda öğrenciler yeni konuları öğrenir ve hayatları boyunca kullanabilecekleri becerileri edinirler.

Okulda başarılı olmak için öğrencilerin birkaç şeye dikkat etmeleri gerekir. Öncelikle, derslere düzenli olarak katılmaları gerekiyor. Düzenli olarak derslere katılmak öğrencilerin yeni konuları öğrenmesine ve konuları anlamalarına yardımcı olur. Ayrıca öğrenciler, dersleri kaçırmadan öğretmenleriyle daha fazla etkileşim kurabilirler.

Okul hayatında öğrencilerin bir diğer önemli görevi de ödevlerini yapmaktır. Ödevler, öğrencilerin konuları daha iyi anlamalarını sağlar ve öğrendiklerini pekiştirmelerine yardımcı olur. Ayrıca öğrenciler, ödevleri sayesinde disiplinli bir şekilde çalışma alışkanlığı edinirler.

Bunların yanı sıra, öğrencilerin okul hayatında başarılı olmaları için sınavlara da iyi hazırlanmaları gerekir. Sınavlara iyi hazırlanmak için öğrencilerin düzenli olarak çalışmaları ve öğrendiklerini sık sık tekrar etmeleri önemlidir. Ayrıca öğrenciler, sınav öncesinde yeterli dinlenme ve uyku almaya da özen göstermelidirler.

Sonuç olarak, eğitim hayatı ve okul hayatı önemli bir yere sahiptir. Öğrencilerin düzenli olarak derslere katılmaları, ödevlerini yapmaları ve sınavlara iyi hazırlanmaları başarılı olmaları için gereklidir. Bu nedenle, öğrencilerin okul hayatında disiplinli ve düzenli olmaları gerekmektedir.

B2

(Gezi)

Komut: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde B2 seviyesine uygun bir gezi yazısı yazmanı istiyorum. Metinde işteş fiil, dönüşlü fiil, zarf fiil, sıfat fiil, edilgen fiil dil bilgisi yapılarını kullan.*

ChatGPT:

Geçtiğimiz yaz, Kapadokya'ya yaptığımız seyahat benim için gerçek bir maceraydı. Bu bölge, Türkiye'nin doğal ve tarihi güzellikleriyle ünlü bir yeridir. Kapadokya, volkanik patlamalar ve erozyon sonucu oluşan peri bacaları, yer altı şehirleri, vadiler ve kayalara oyulmuş kiliseleriyle dünyaca ünlüdür.

Kapadokya'ya varmadan önce, bizim için özel olarak ayarlanan atv turu ayarladık. Bu tura katılmak, bölgenin güzelliklerini keşfetmek için mükemmel bir yoldu. Atv'lerimizle birlikte, güneşin doğuşunu izlemek için en yüksek noktaya tırmandık. Gökyüzündeki balonların muhteşem manzarasıyla karşılaşmak unutulmazdı.

Daha sonra, peri bacalarına doğru yol aldık. Yüksek kayalıklardan aşağı doğru sürmek, heyecan verici ve bir o kadar da korkutucuydu. Ancak, peri bacalarına ulaştığımızda, manzara nefes kesiciydi. Kapadokya'nın eşsiz doğasına hayran kaldık.

Gezimizin bir diğer durağı, yer altı şehirleri oldu. Kapadokya'da bulunan yer altı şehirleri, tarihi Roma dönemine kadar uzanır. Bu şehirler, inanılmaz derecede karmaşık ve etkileyici bir yapıya sahip. Burada, 8 katlı yer altı şehirlerini gezdik ve tarihle ilgili ilginç bilgiler öğrendik.

Gezi boyunca, Kapadokya'nın tarihi ve kültürel mirasının yanı sıra, doğal güzelliklerine de hayran kaldık. Gökyüzündeki balonlar, peri bacaları ve yer altı şehirleri gibi yerleri ziyaret ederken, bu bölgenin gerçek bir mucize olduğunu anladık.

Kısacası, Kapadokya'da yaptığımız bu macera dolu seyahat, benim için hayatımın en unutulmaz anılarından biri oldu. Kapadokya'nın doğal ve tarihi güzelliklerine hayran kalmak isteyen herkesin burayı ziyaret etmesi gerektiğini düşünüyorum.

B2

(Teknoloji)

Komut: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde B2 seviyesine uygun "teknoloji" konulu bir metin yazmanı istiyorum. Metinde işteş fiil, dönüşlü fiil, zarf fiil, sıfat fiil, edilgen fiil, ettirgen fiil, dolaylı anlatım dil bilgisi yapılarını ve bağlaçları kullan.*

ChatGPT:

Teknolojinin gelişmesi hayatımızda önemli bir rol oynuyor. Günümüzde pek çok işimizi teknolojik cihazlarla kolayca hallediyoruz. Örneğin, telefonlarımızda birkaç tıkla istediğimiz bilgiye ulaşabiliyoruz veya mesajlaşarak iletişim kurabiliyoruz.

Bununla birlikte, teknolojinin yararlarının yanı sıra bazı olumsuz etkileri de var. İnternet ve sosyal medya kullanımı arttıkça, insanlar arasındaki yüz yüze iletişim azalmış durumda. Ayrıca, teknolojik cihazların zararlı etkileri de biliniyor. Özellikle, uzun süreli bilgisayar kullanımı göz sağlığını olumsuz etkileyebiliyor.

Bununla birlikte, teknolojinin olumsuz etkilerini minimize etmek için bazı adımlar atılabilir. Örneğin, bilgisayar kullanımından sonra gözlerimizi dinlendirmek için sık sık mola vermek veya telefon kullanımını sınırlamak gibi.

Teknoloji dünya genelinde hızla geliyor ve bu gelişmeler insanların hayatını kolaylaştırıyor. Ancak, teknolojinin kullanımı sırasında da dikkatli olmak gerekiyor.